

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Management BOZP v podniku EUROVIA CS, a. s.

Michaela Schánělová

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomiky a managementu
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela SCHÁNĚLOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management podniku - Management malých a středních podniků**

Název tématu: **Management BOZP v podniku EUROVIA CS, a.s.**

Zásady pro vypracování:

Stanovení cílů práce

- 1) Význam BOZP pro úspěšné řízení podniku
- 2) Management BOZP ve stavebních podnicích
- 3) Charakteristika podniku EUROVIA CS
- 4) Management BOZP v podniku EUROVIA CS
- 5) Hodnocení systému managementu a jeho využití v podniku EUROVIA CS, doporučení pro další rozvoj
- 6) Formulace závěrů


Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- Česko. Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce. In Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 84, s. 3146-
- PAVELKOVÁ, Lenka. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci na staveništi. 1. vydání, Praha: ABF - Arch, 2007. 144 s. ISBN 978-80-86905-36-5
- TEICHMAN, Stanislav. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve společnosti EUROVIA VP-009. Intranet EUROVIA, 2009-03-30. [cit.2009-05-12]. Dostupný z WWW: <http://ssz.intranet.eurovia.com/>
- The Occupational Health and Safety System (OHSAS) 18001:2007. Macclesfield: The Occupational Health and Safety Group, 2007
- VEBER, Jaromír. Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce. 1. vydání, Praha: Management Press, 2006. 358 s. ISBN 80-7261-146-1

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Aleš Horčíčka**
Ústav ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: **29. června 2009**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**


doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.


Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 13. července 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci použila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že na mojí práci se vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 4. 2010

Michaela Schánělová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Aleši Horčíčkovi za cenné rady, připomínky a doporučení při psaní této práce. Mé poděkování patří také společnosti EUROVIA CS, a. s. za poskytnuté informace a konzultaci, zejména pak panu Stanislavu Teichmanovi, specialistovi BOZP.

ANOTACE

Předmětem této bakalářské práce je deskripce managementu BOZP ve společnosti EUROVIA CS, a. s. V práci je definován pojem BOZP, jeho význam a současné přístupy k managementu BOZP, zejména ve stavebních podnicích. Ve druhé části bakalářské práce je charakterizována společnost EUROVIA CS, a. s., a její přístup k managementu BOZP. Závěrem je provedeno zhodnocení systému BOZP a doporučení pro jeho další rozvoj.

KLÍČOVÁ SLOVA

BOZP, management BOZP, integrovaný systém managementu, pracovní úrazy

TITLE

Occupational Health and Safety Management in the Company EUROVIA CS, p.l.c.

ANNOTACION

The object of this bachelor work is a description of the health and safety management in the company EUROVIA CS, p.l.c. The concept, meaning, as well as current approaches to the health and safety management are described, especially within the constructional environment. The second part characterizes EUROVIA CS, p.l.c. as such, and its approach to the health and safety management.

The final section of the bachelor work sums up health and safety system evaluation and states recommendation for further development.

KEYWORDS

occupational health and safety systems, occupational health and safety management, integrated management system, occupational accidents

Obsah

ÚVOD.....	- 9 -
1 VÝZNAM BOZP PRO ÚSPĚŠNÉ ŘÍZENÍ PODNIKU.....	- 11 -
1.1 VYMEZENÍ BOZP A LEGISLATIVA V OBLASTI BOZP.....	- 12 -
1.1.1 Právní úprava bezpečnosti práce.....	- 13 -
1.1.2 Právní úprava ochrany zdraví při práci.....	- 13 -
1.1.3 Právní úprava v oblasti požární ochrany.....	- 14 -
1.2 BOZP PO VSTUPU DO EU.....	- 14 -
1.3 SOUČASNÉ PŘÍSTUPY MANAGEMENTU BOZP.....	- 15 -
1.3.1 OHSAS 18 001.....	- 15 -
1.3.2 Program „Bezpečný podnik“.....	- 16 -
2 MANAGEMENT BOZP VE STAVEBNÍCH PODNICÍCH.....	- 19 -
2.1 MINIMÁLNÍ POŽADAVKY NA BOZP VE STAVEBNÍCH PODNICÍCH.....	- 20 -
2.1.1 Požadavky na projektovou dokumentaci.....	- 20 -
2.1.2 Požadavky na výrobní přípravu.....	- 21 -
2.1.3 Požadavky na zajištění staveniště – pracoviště.....	- 22 -
2.1.4 Koordinace stavebních prací.....	- 23 -
3 CHARAKTERISTIKA PODNIKU EUROVIA CS, A. S.....	- 27 -
3.1 HISTORIE SPOLEČNOSTI.....	- 27 -
3.2 CÍLE A STRATEGIE ROZVOJE PODNIKU EUROVIA CS.....	- 30 -
3.3 STAVEBNÍ ČINNOSTI SPOLEČNOSTI EUROVIA CS.....	- 31 -
3.3.1 Silniční stavby.....	- 31 -
3.3.2 Železniční stavby.....	- 31 -
3.3.3 Mostní stavby.....	- 31 -
3.3.4 Sportovní stavby.....	- 31 -
3.3.5 Památková centra, speciální stavby a další služby.....	- 32 -
4 MANAGEMENT BOZP V PODNIKU EUROVIA CS.....	- 33 -
4.1 ORGANIZACE BOZP VE SPOLEČNOSTI.....	- 34 -
4.1.1 Prověrky BOZP.....	- 34 -
4.1.2 Deník BOZP.....	- 34 -
4.1.3 Posuzování zdravotní způsobilosti v souvislosti s výkonem práce.....	- 34 -
4.1.4 Školení BOZP.....	- 35 -
4.1.5 Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků.....	- 36 -
4.1.6 Povinné nošení ochranných přileb, reflexních vest a pracovní obuvi.....	- 36 -
4.1.7 Zabezpečení staveniště.....	- 37 -
4.1.8 Alkohol a omamné látky.....	- 38 -
4.1.9 Postup při porušení povinností.....	- 38 -
4.2 PROGRAM „PREVENCE BOZP“.....	- 38 -
4.3 ZAČLENĚNÍ BOZP DO INTEGROVANÉHO SYSTÉMU MANAGEMENTU.....	- 39 -
4.3.1 Politika BOZP v rámci IMS.....	- 40 -
5 HODNOCENÍ SYSTÉMU MANAGEMENTU A JEHO VYUŽITÍ V PODNIKU EUROVIA CS, DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ ROZVOJ.....	- 42 -
5.1 HODNOCENÍ BOZP V OBLASTI PRACOVNÍCH ÚRAZŮ.....	- 42 -
5.1.1 Záznam o postupu šetření pracovního úrazu.....	- 42 -
5.1.2 Nejčastější příčiny pracovních úrazů ve Skupině EUROVIA CS.....	- 43 -
5.2 PLAKETA SVATÉHO BLAŽEJE – VÝKON PRÁCE BEZ ÚRAZU.....	- 47 -
5.2.1 Základní podmínky pro udělení plakety.....	- 47 -
5.2.2 Udržení doby dodržení bezúrazového výkonu práce.....	- 47 -
5.2.3 Plaketa Svatý Blažej a určení výše odměny.....	- 48 -
5.3 SWOT ANALÝZA PRO OBLAST BOZP.....	- 49 -

5.3.1	<i>Silné stránky</i>	- 49 -
5.3.2	<i>Slabé stránky</i>	- 50 -
5.3.3	<i>Příležitosti</i>	- 50 -
5.3.4	<i>Hrozby</i>	- 51 -
5.4	VÝVOJ OBLASTI BOZP VE SPOLEČNOSTI A KONTROLNÍ ČINNOST	- 51 -
5.5	ZHODNOCENÍ OBLASTI BOZP A DOPORUČENÍ NA ZLEPŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU	- 53 -
6	ZÁVĚR	- 55 -
	LITERATURA	- 57 -
	SEZNAM OBRÁZKŮ	- 59 -
	SEZNAM TABULEK	- 59 -
	SEZNAM ZKRATEK	- 60 -
	SLOVNÍČEK POJMŮ	- 61 -
	SEZNAM PŘÍLOH	- 63 -

ÚVOD

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci se v současné době stává velmi důležitou oblastí v každém podniku či instituci. Zahrnuje všechny požadavky, prostředky, opatření a metody přispívající k vytvoření pracovních podmínek, které zajišťují zdraví pracujících, ale i dodržování těchto požadavků během pracovního procesu.

Důraz je kladen zejména na prevenci rizik týkající se výkonu práce a dodržování různých opatření, která mají za úkol, aby se pravděpodobnost ohrožení nebo poškození lidského zdraví při práci snížila na minimum.

Cíle této práce jsou na základě teoretických poznatků následující:

- Charakterizovat management BOZP využívaný ve společnosti EUROVIA CS, a. s.
- Zhodnotit management BOZP využívaný ve společnosti EUROVIA CS, a. s.
- Na základě zjištěných nedostatků, navrhnout společnosti řešení, jak tyto nedostatky odstranit a stávající systém zlepšit.

Podkladem pro zpracování práce byly poznatky získané rešeršemi odborné literatury, pozorováním, konzultací se specialistou BOZP ve společnosti EUROVIA CS, a.s., z poskytnutých vnitropodnikových dokumentů. Na základě těchto poznatků pak byla zpracována SWOT analýza.

První část této práce se zaměřuje obecně na význam BOZP, legislativu v oblasti BOZP. Dále zahrnuje současné přístupy managementu BOZP, mezi které patří zejména směrnice BSI – OHSAS 18 001: 1999, která specifikuje manažerský systém BOZP a program „Bezpečný podnik“, který má za cíl zvýšit u podniků úroveň BOZP včetně ochrany životního prostředí a vytvořit podmínky pro zavedení integrovaného systému řízení. V další části se pojednává o managementu BOZP ve stavebních podnicích, kde je kladen velký důraz na BOZP z důvodu velmi rizikového odvětví, jakým stavebnictví je.

V další části je představena společnost EUROVIA CS, a. s. Je zde pojednáno o historii, cílech, strategiích a stavební činnosti společnosti. Poté následuje představení systému managementu BOZP ve společnosti, jeho organizace, zajištění a prevenci BOZP.

V závěru je provedeno zhodnocení systému managementu zaměřeného na oblast BOZP, zejména jak společnost tento systém dodržuje a jaké prostředky k tomu využívá. Na základě tohoto zhodnocení je doporučeno, jak by se mohl tento systém dále rozvíjet a zlepšovat. Dále je provedena SWOT analýza, zaměřená na oblast BOZP, která identifikuje silné a slabé stránky,

příležitosti a hrozby. Na závěr je provedena analýza vývoje BOZP ve společnosti se zaměřením na pracovní úrazy a tento vývoj zhodnocen.

1 Význam BOZP pro úspěšné řízení podniku

Úspěch fungování podniku, ale i neziskové organizace není spojen jen dostatečnými finančními zdroji, moderními technologiemi, schopnými pracovníky, ale významným stmelujícím materiálem se stává management. I ten, stejně jako technologie či kvalifikace lidí, podléhá změnám a musí korespondovat se současnými společensko-ekonomickými trendy. Těžiště zájmu většiny manažerů je zaměřeno zejména na dosahování příznivých ekonomických výsledků. Na této orientaci se v podstatě nic nemění, pouze se rozšiřují přístupy, jak těchto výsledků dosáhnout a které faktory je třeba v manažerské práci respektovat. Jestliže v minulosti stačilo zaměřit pozornost na kvantitativní a ekonomické aspekty řízení, v současnosti je třeba řídit kvalitativní a časové aspekty. Nestačí dodat příslušné množství za stanovenou cenu, ale je třeba zabezpečit požadovanou kvalitu a termíny. Vedle těchto požadavků je třeba zohlednit v řídicí činnosti i další momenty, které se mohou stát limitujícími nebo dokonce kritickými faktory pro fungování organizace. Takovými momenty mohou být právě požadavky ochrany životního prostředí, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen BOZP). Pozornost vůči bezpečnosti při práci je typickým rysem vyspělých civilizací. Postupem času jsou zaváděna různá opatření, která mají vyloučit, omezit či alespoň kompenzovat škody spojené s důsledky pracovních úrazů apod. [2]

Oblast BOZP je jednou z nejdůležitějších součástí pracovního práva a její vývoj byl vždy přímo odvislý od přístupu společnosti k práci a k osobám, které tuto práci vykonávají a tedy přímo souvisel s vývojem pracovních činností, technologií a používaných prostředků. Nedílnou součástí vývoje oblasti BOZP jsou právní předpisy vydávané s ohledem na vývoj vědy, techniky, poznání nebezpečí a z nich vyplývajících rizik. BOZP je souhrn práv a povinností účastníků pracovněprávních a obdobných vztahů a také mimo pracovněprávních vztahů, které směřují k vytváření bezpečných a zdravích neohrožujících pracovních podmínek, a souhrn práv a povinností orgánů vykonávajících dozor nad bezpečností práce a technickými zařízeními a nad ochranou zdraví při práci.

Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci je činnost zahrnující legislativní, organizační, technická, výchovná a jiná opatření směřující k odstranění nebo alespoň minimalizaci rizik a škodlivých rizik a škodlivých vlivů na život a zdraví člověka při práci, jejichž cílem je dosažení takového stavu pracovišť, pracovního prostředí a výkonu práce, při kterém nebude docházet k pracovním úrazům, nemocem z povolání nebo k jinému ohrožení zdraví. Význam tohoto slovního spojení možno chápat jako dva neodlučitelné cíle: bezpečnost při práci jako soubor preventivních opatření s cílem předcházet vzniku pracovních úrazů, ochrana zdraví při práci jako

soubor preventivních opatření s cílem předcházet vzniku nemocí z povolání a jiných poškození zdraví.

Bezpečnost práce je nedílnou součástí BOZP a je možno ji charakterizovat jako stav pracoviště, který poskytuje určitou míru jistoty, že při dodržování stanovených zásad (bezpečnostních požadavků, hygienických požadavků, technologických a pracovních postupů apod.), platných pro příslušné pracoviště a pracovní proces, a bez působení nepředvídatelných vnějších vlivů, bude vyloučena nebo snížena možnost ohrožení života a zdraví osob a poškození nebo zničení majetku.

[1]

1.1 Vymezení BOZP a legislativa v oblasti BOZP

Normativní dokument OHSAS 18 001 vymezuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci – podmínky a činitele, které ovlivňují zdraví zaměstnanců, dočasných pracovníků, zaměstnanců dodavatele, návštěvníků a všech dalších osob na pracovišti. Opěrným bodem aktivit státních orgánů a institucí v oblasti BOZP by měla být Národní politika BOZP. Politika jednak odráží tradiční chápání pojmů bezpečnosti, zdraví, ochrany jedince při práci a pracovních systémů jako protiúrazové prevence a prevence nemocí z povolání a nemocí souvisejících s prací. Dále nově zahrnuje i podmínky pro uspokojivou práci včetně přizpůsobení práce a pracovních podmínek potřebám pracovníků. Tím BOZP přispívá ke zvyšování kvality života. Péče o BOZP by měla napomoci k omezení všech negativních aspektů souvisejících s prací, včetně stresu, obtěžování, nerovného zacházení na pracovišti, dětské práce atd.

Důraz by měl být kladen na preferování preventivních opatření, minimalizování ohrožení všech aktérů pracovního procesu škodlivinami při práci a předcházení nemocem z povolání a pracovním úrazům, včetně tzv. nových rizik (prevence stresů, napadání v práci atd.) a posilování právní odpovědnosti všech osob ve vztahu k BOZP.

Těžiště státních aktivit politiky BOZP spočívá v následujících oblastech:

- Zjednodušení a zajištění právní stability a zvýšení úrovně právního vědomí v oblasti BOZP.
- Prosazování a vynucování dodržování stanovených požadavků BOZP.
- Vytvoření ekonomických nástrojů podpory BOZP.
- Propagace, osvěta a poradenství.
- Mezinárodní spolupráce. [2]

Legislativní požadavky lze rozdělit do dvou, respektive tří oblastí, právní úprava zaměřená na:

- bezpečnost práce,

- ochranu zdraví při práci,
- požární bezpečnost.

1.1.1 Právní úprava bezpečnosti práce

Právo na uspokojivé pracovní podmínky a ochranu zdraví při práci patří k základním právům garantovaným ústavou i listinou práv a svobod. Nejen legislativně, ale i eticky by úsilí o předcházení úrazům a nemocím z povolání mělo patřit k samozřejmým povinnostem každého zaměstnavatele.

Mezi nejdůležitější právní předpisy patří:

- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.
- Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy.
- Zákon č. 183/2006 Sb. O územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- Další různé vyhlášky a nařízení vlády.

Bezpečnost práce je obor, kterým se zabývá technickými, technologickými, organizačními, výchovnými a jinými opatřeními, jejichž cílem je vytvoření takového pracoviště, pracovního prostředí a práce, ve kterých nebude docházet k pracovním úrazům. Bezpečnost práce resp. bezpečnost při práci je stav pracovních podmínek zabraňující působení nebezpečných činitelů pracovního procesu na zaměstnance, popř. další osoby. Bezpečnost práce je zajišťována zejména stanovením a dodržováním požadavků na pracoviště (uspořádání, vybavení) a pracovní prostředí, bezpečností technických zařízení (včetně jejich používání), vhodnou organizací práce, vhodnými technologickými a pracovními postupy (včetně zakázaných manipulací), požadavky na zdravotní a odbornou způsobilost zaměstnanců. [12]

1.1.2 Právní úprava ochrany zdraví při práci

Také ochrana zdraví při práci je předmětem řady právních předpisů. Za obecný lze považovat požadavek zařadit zaměstnance do čtyř kategorií podle míry výskytu faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců a jejich rizikovosti pro zdraví. Další požadavky jsou určeny pro zaměstnance, na jejichž pracovištích jsou vykonávány rizikové práce, tj. takové, při nichž hrozí nebezpečí vzniku nemocí z povolání. Další požadavky týkající se ochrany zdraví zaměstnanců při práci stanovuje nařízení vlády.

Ochranu zdraví při práci je možno chápat jako souhrn požadavků, opatření a prostředků pro péči, udržování a reprodukci pracovní síly člověka, jejichž cílem je předcházet pracovním úrazům, nemocem z povolání a ostatním poškozením lidského zdraví při práci nebo jako souhrn opatření vedoucích k ochraně zdraví zaměstnanců – minimalizace rizik, lékařské prohlídky, osobní ochranné pracovní prostředky (dále je OOPP), organizační opatření. [12]

1.1.3 Právní úprava v oblasti požární ochrany

Požární bezpečnost patří k oblastem, jejichž legislativní úprava má svou tradici. Východiskem současné právní úpravy (zákon č. 237/2000 Sb., o požární ochraně) je rozčlenění provozovaných činností podle požárního nebezpečí:

- bez zvýšeného požárního nebezpečí,
- se zvýšeným požárním nebezpečím,
- s vysokým požárním nebezpečím.

Požární ochrana je obor činnosti, jehož náplní je vytvářet takové podmínky na základě zjištěných rizik, aby možnost vzniku požáru byla co nejvíce omezena a vzniklý požár byl co nejdříve zlikvidován. [12]

1.2 BOZP po vstupu do EU

Vstup České republiky do Evropské unie v květnu 2004 ovlivnil mimo jiné i oblast BOZP, která je nedílnou součástí nejen sociální politiky na úrovni Evropské unie a politiky jednotlivých členských států, ale i politiky a image společností a firem podnikajících v různých oborech lidské činnosti.

Směrnice Rady jsou pro členské státy EU závazné. Jejich cílem je harmonizovat národní legislativy s právem EU s přihlédnutím k tomu, že každý stát má právo doplnit minimální požadavky stanovené směrnicemi o ustanovení vyplývající z národních tradic a zvyklostí.

Základní směrnice EU pro oblast BOZP

- Rámcová směrnice 89/391/EHS o provádění opatření ke zvýšení BOZP zaměstnanců
- 89/654/EHS směrnice, týkající se minimálních požadavků na BOZP při používání pracovního zařízení pracovníky při práci
- 89/656/EHS směrnice, týkající se minimálních požadavků na BOZP při používání OOPP

Porovnání obsahu evropských směrnic a českých právních předpisů BOZP je následující:

- Evropské směrnice obsahují oproti českým předpisům obecnější formulace a ponechávají zaměstnavateli možnost plnit stanovené povinnosti způsobem a metodami, které si sám zvolí a které odpovídají jeho ekonomickým možnostem, prostředí, systému řízení apod.

- Naše právní předpisy jsou detailnější.
- Žádná z evropských směrnic neobsahuje „kategorizaci prací“.
- Až na malé výjimky jsou české a evropské právní předpisy BOZP tematicky téměř identické. [9]

Česká republika	Evropská unie
Přesně stanovené formulace ve směrnicích.	Obecnější formulace ve směrnicích.
Zaměstnavatel musí plnit stanovené povinnosti dle předepsaných pravidel.	Možnost zaměstnavatele plnit povinnosti podle svých vlastně zvolených metod a způsobů.
Právní předpisy propracované do detailů.	Právní předpisy nejsou až tak detailní.
České směrnice obsahují „kategorizaci prací“.	Evropské směrnice neobsahují „kategorizace prací“.

Tabulka 1 - Srovnání směrnic České republiky a Evropské unie v oblasti BOZP
Zdroj: *Vlastní zpracování*

1.3 Současné přístupy managementu BOZP

Je nesporné, že problematika BOZP je citlivou oblastí, kterou nemůže vrcholový management žádné organizace ignorovat. Hodlá-li management k tomuto tématu přistupovat cílevědomě, nabízí se zde možnosti implementovat do řídicí praxe normativní doporučení – systém managementu zaměřený na Bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Naše společnosti mají v podstatě 2 zdroje požadavků určujících podobu zavedeného manažerského systému zaměřeného na BOZP. Jsou jimi:

- BSI – OHSAS (směrnice) 18 001: 1999 – Systémy managementu BOZP – specifikace.
- Program „Bezpečný podnik“.

1.3.1 OHSAS 18 001

Normativní doporučení OHSAS 18 001 bylo přijato Britským normalizačním institutem jako nástroj specifikující požadavky na manažerský systém BOZP. Toto normativní doporučení se postupně stává běžně využívaným v řadě zejména evropských firem jako směrodatná předloha požadavků

pro zavádění manažerského systému BOZP. Cílem bylo připravit dokument, který má následující vlastnosti:

- Je strukturou blízký normám ISO 14 001 a ISO 9001.
- Poskytuje návod pro vytvoření, udržování a požadavky pro prokazování shody manažerského systému BOZP.
- Při zavádění a udržování systému BOZP se vždy musí zohlednit povaha činností a bezpečnostní rizika.
- Předmětem zájmu je bezpečnost a ochrana zdraví při práci, nikoliv bezpečnost výrobků a služeb.
- Normativní doporučení OHSAS 18 001 je strukturováno v podstatě shodně se strukturou normy ISO 14 001 stejně jako v případě programu „Bezpečný podnik“ může být implementováno samostatně nebo v integraci se systémy kvality a environmentu. [2]

Systém řízení BOZP musí být chápán a realizován jako dynamický proces, navazující na ostatní systémy řízení v dané organizaci, který zároveň umožňuje i jeho neustálé zlepšování. Je potřeba mít na mysli, že podstatou legislativních požadavků je důsledné a systematické prověření toho, co může na pracovišti lidem ublížit, zvážení, zda jsou stávající opatření dostatečná. Toto hodnocení musí být provedeno s přihlédnutím ke všem okolnostem týkajícím se práce, aby pracoviště, stroje, zařízení, nářadí, nástroje, materiály, pracovní pomůcky, pracovní postupy, uspořádání pracovních míst a organizace práce, neohrožovaly bezpečnost a zdraví při práci. Přijetí principu hodnocení rizik znamená zavedení systematického řešení BOZP, které přinese optimalizaci pracovního procesu, nižší nehodovost a nemocnost, zvýšení kvality a produktivity práce. Systém řízení BOZP je soubor vzájemně souvisejících prvků, které se používají k stanovení strategie, politiky a cílů pro jejich implementaci a řízení rizik v oblasti BOZP. [14]

1.3.2 Program „Bezpečný podnik“

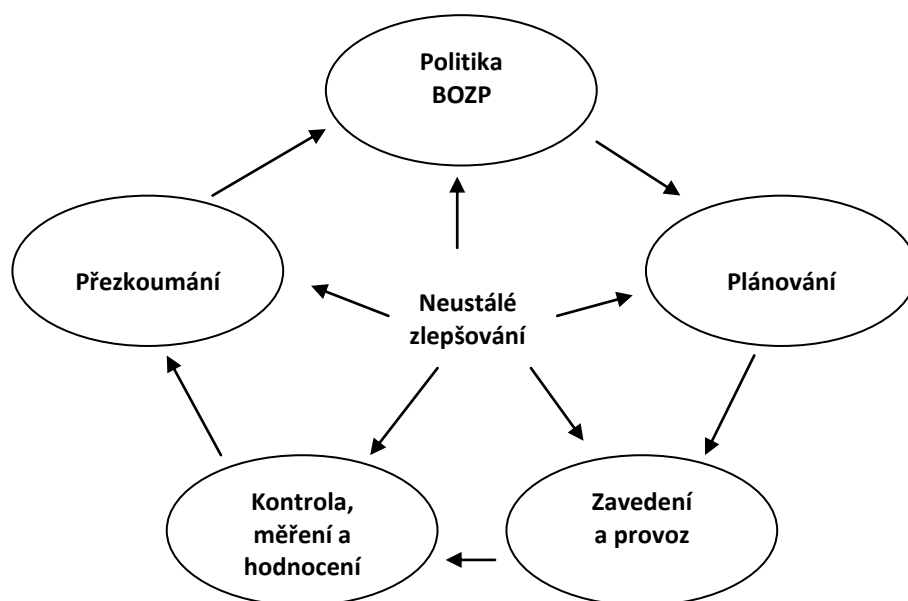
Program „Bezpečný podnik“ má za cíl především zvýšit u právnických a podnikajících fyzických osob úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně ochrany životního prostředí, docílit tím zároveň i vyšší úroveň kultury práce a pracovní pohody a vytvořit podmínky pro zavedení integrovaného systému řízení. Garantem programu „Bezpečný podnik“ je Státní úřad inspekce práce, který považuje prosazování a realizaci programu „Bezpečný podnik“ v právních subjektech, pro které je určen, za prioritní, a to zejména s ohledem na potřebu účinnějšího prosazování zákonem stanovených požadavků na prevenci.

Program „Bezpečný podnik“ je nejen jedním ze způsobů jak implementovat systém řízení BOZP do celkového systému řízení uplatňovaného v daném právním subjektu, ale je zároveň systémovým přístupem k naplnění požadavků, uložených zaměstnavateli na úseku BOZP zákonem. Zahrnuje v rámci požadavků na zavedení systému řízení BOZP ve vymezeném rozsahu také zásadní požadavky, týkající se ochrany životního prostředí a požární ochrany, které s bezpečností práce úzce souvisejí (jedná se zejména o požadavky stanovené pro bezpečné nakládání s odpady, s nebezpečnými chemickými látkami, přípravky a o požadavky stanovící základní povinnosti uložené právním subjektům předpisy na úseku požární ochrany).

Program „Bezpečný podnik“ je svými požadavky zaměřen především na prevenci. K zajištění úspěšné realizace programu je proto zapotřebí, aby preventivní přístup uplatňoval a prosazoval především management právního subjektu při jeho řízení, s cílem předcházet vzniku mimořádných událostí. Prioritou v rámci řízení právního subjektu proto musí být systematická identifikace a eliminace rizik na jeho pracovištích, nebo alespoň omezování jejich negativních účinků na přijatelnou (akceptovatelnou) úroveň v případech, kdy nelze takováto rizika odstranit. Vzhledem

k svému rozsahu a zaměření je program „Bezpečný podnik“ určen především pro velké a středně velké právní subjekty, ale i menší, ve kterých je zpravidla s ohledem na větší počet rizik vyplývajících z prováděných činností, ohroženo také více osob, včetně většího rizika ohrožení životního prostředí a okolí, nežli je tomu u malých právních subjektů. Použití tento program jako návod k řízení BOZP v rozsahu odpovídajícím místním podmínkám může jakýkoli právní subjekt.

[10]



Obrázek 1 - Základní prvky systému řízení BOZP uplatňované programem „Bezpečný podnik“
Zdroj: [7]

Program „Bezpečný podnik“ prošel v průběhu let řadou změn, které vycházely z aktuálně platných předpisů a snahy o zlepšování povědomí o bezpečnosti práce a realizaci konkrétních opatření pro podporu bezpečnosti práce v právních subjektech. Systém „Bezpečného podniku“ se samozřejmě odvíjí od propagace bezpečnosti práce na pracovištích a neustálého vysvětlování důležitosti aktivního zapojení zaměstnavatelů. Důraz je dále kladen na změnu postoje zaměstnavatelů, tj. odklon od formálního posuzování. Tímto způsobem se můžeme pomyslně blížit k podniku, který se snaží chovat bezpečně.

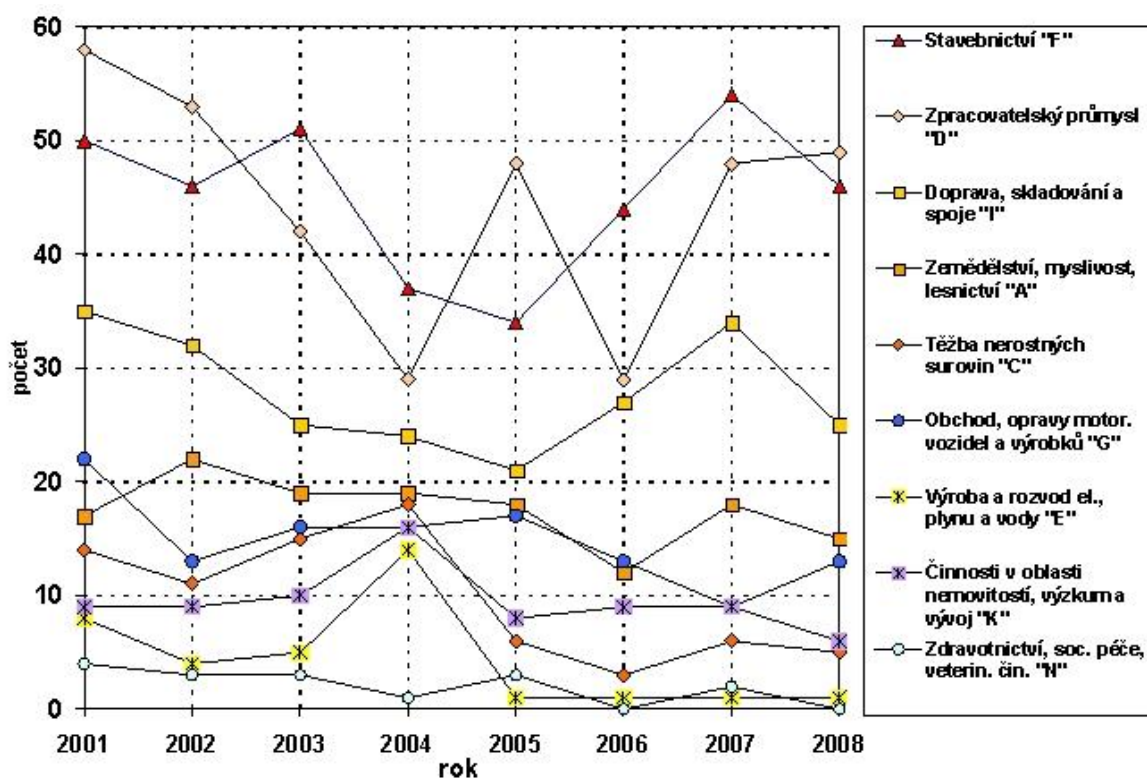
Jednou z povinností zaměstnavatele je hodnotit rizika na základě soustavného vyhledávání nebezpečných činitelů a procesů pracovního prostředí a pracovních podmínek a v případě, že není možné tato rizika odstranit, přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. [17]

Podnik, který obdrží certifikát „Bezpečný podnik“, získá zejména průhledný a fungující systém řízení BOZP vedoucí ke zvýšení úrovně BOZP, získá základ pro zavedení integrovaného systému řízení podniku. To vše získá podnik zcela zdarma, bez placení jakýchkoliv poplatků. Navíc má možnost využívat bezplatnou poradenskou službu oblastního inspektorátu práce v průběhu celého procesu přípravy a realizace programu. Účast v programu „Bezpečný podnik“ je samozřejmě zcela dobrovolná. Ocenění významně zlepšuje pověst svého držitele. [7]

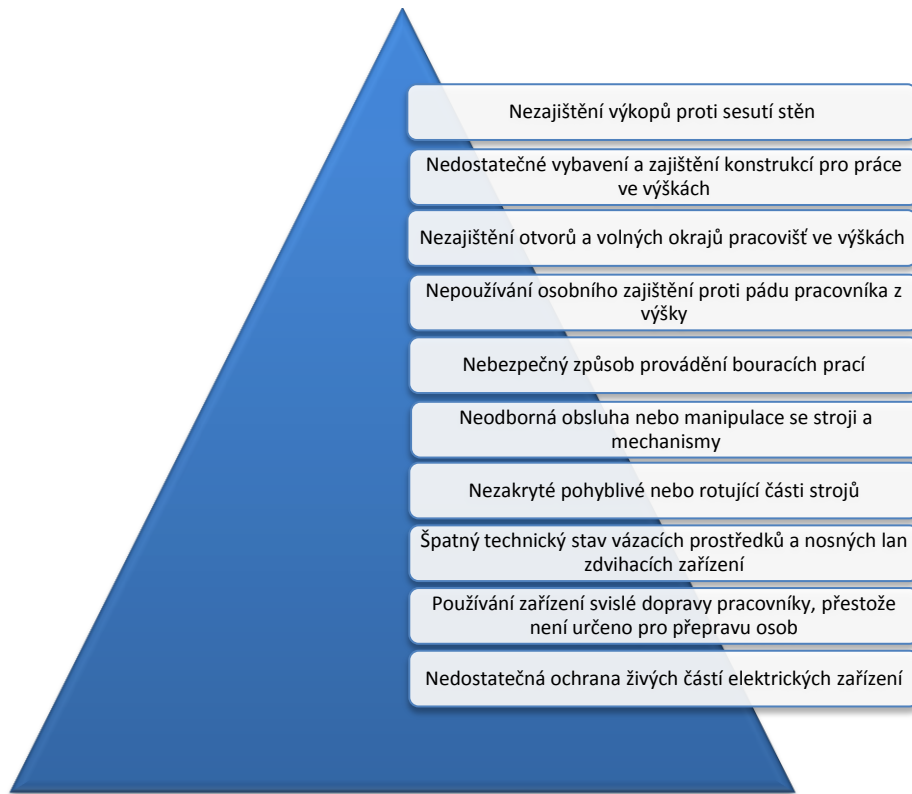
Shrneme-li výše uvedené, obě metodiky pro zavádění systému BOZP mají v podstatě blízkou strukturu požadavků. Jistým handicapem druhého přístupu může být, že nejde o pojem běžný v zahraničí, zatímco označení OHSAS 18 001 si zvolna toto uznání získává. Na druhé straně díky tomu, že program „Bezpečný podnik“ hodnotí pracovníci Inspektorátu práce, lze předpokládat, že zejména dodržování legislativních požadavků v dané organizaci bude pečlivě prověřeno. [2]

2 Management BOZP ve stavebních podnicích

Stavebnictví je vůbec nejrizikovějším odvětvím, o čemž svědčí největší počet smrtelných pracovních úrazů ze všech odvětví i pracovních úrazů vůbec. Při stavebních pracích je třeba dbát na dobrou organizaci práce a nezanedbat vzájemné písemné informování o rizicích možného ohrožení, včetně stanovení opatření pro jejich minimalizaci, mezi jednotlivými dodavateli stavebních prací dle požadavků Zákoníku práce a předání staveniště tak, aby byla jasně stanovena odpovědnost za provádění úkolů v BOZP na daném pracovišti. Nepředá-li objednatel nebo vyšší dodavatel stavebních prací pracoviště subdodavateli, je za pracoviště a např. za vybavení pracovníků subdodavatele a třetích osob odpovědný on, neboť se všichni pohybují na jeho pracovišti. Bezpečnost práce při stavebních pracích určuje především nařízení vlády č.591/2006 Sb. [18]



Obrázek 2 - Smrtelné pracovní úrazy v odvětvích
Zdroj: BOZPinfo



Obrázek 3 - Desatero nejčastějších příčin vzniku úrazů ve stavebnictví
Zdroj: Vlastní zpracování dle SUIP

2.1 Minimální požadavky na BOZP ve stavebních podnicích

V odvětví stavebnictví, které má oproti jiným oblastem výrazná specifika jak v přípravě a organizaci, tak zejména ve vlastním provozu a provádění prací, jsou bezpečnostní požadavky k prováděným činnostem natolik rozsáhlé, že si zasluhují zvláštní pozornost.

2.1.1 Požadavky na projektovou dokumentaci

Při projektování se otázky bezpečnosti práce a pracovního prostředí musí stát nedílnou součástí každého projektu. To znamená, že zásady prevence musí být řešeny nejen z hlediska pracovního prostředí a pracovních podmínek v projektovaných stavbách po jejich dokončení, ale též se záměrem vytvoření optimálních předpokladů pro bezpečnou a zdraví nezávadnou realizaci stavby. Požadavky na BOZP musí být v potřebném rozsahu uvedeny a popsány v technické zprávě projektové dokumentace. Povinností projektantů, konstruktérů, zpracovatelů typových podkladů a tvůrců nových technologických postupů je zejména to, aby jejich vytvořená díla vyhovovala zásadám BOZP v předpokládaných pracovních podmínkách.

Při tvorbě projektové dokumentace je nutná součinnost zhotovitelů stavebních prací (dodavatelů) a investora s projektantem. Způsob a rozsah jejich vzájemné spolupráce se váže na poskytování

informací a podkladů – například konstrukčních, technologických a bezpečnostních údajů, charakteristik strojů a zařízení, způsobů manipulace, montáže, apod., zvláště jedná-li se o předpokládanou činnost v mimořádných podmínkách, tj. stavební práce za provozu, práce za ztížených podmínek a práce v nebezpečném prostředí a nebezpečném prostoru. [15]

2.1.2 Požadavky na výrobní přípravu

Projektová dokumentace musí být zhotovitelem stavebních prací podle specifických podmínek doplněna, respektive upřesněna před zahájením stavby konkrétními požadavky a doklady o technologickém či pracovním postupu v rámci výrobní přípravy zhotovitele. Souhrn všech úkonů k zabezpečení stavby a postupu jednotlivých prací musí být obsažen v tzv. dodavatelské dokumentaci. Je to souhrn teoretických, organizačních a jiných dokladů a opatření, směřujících k zajištění nejvýhodnějších způsobů provádění stavebních prací nejen z hlediska technické vyspělosti, produktivity práce a hospodárnosti, ale i z hlediska bezpečnosti práce. Jedná se především o stanovení bezpečného pracovního postupu s návazností a souběhem jednotlivých pracovních operací, používání strojů a zařízení, bezpečnostních pomůcek a prostředků, pomocných konstrukcí, zabezpečení staveniště jak při práci, tak po dobu, kdy se na něm nepracuje, apod. O všech opatřeních vyplývajících z dodavatelské dokumentace musí být pracovníci instruováni v rozsahu, který se jich týká.

Pokud se jedná o stavební práce malého rozsahu (drobné stavby, stavební úpravy a udržovací práce) nebo je-li způsob bezpečného provádění prací stanoven technickými normami, typovými podklady, směrnici, apod., postačí, aby opatření k zajištění bezpečnosti práce k jednotlivým činnostem řešil přímo odpovědný pracovník (stavbyvedoucí, mistr).

Před započítím prací si musí každý zhotovitel stavebních prací uvědomit, že při plnění dodavatelského úkolu je na svém pracovišti odpovědný za vytvoření a dodržování potřebných opatření k bezpečné práci. To znamená, že si musí ověřit, respektive zajistit, aby:

- Pracovníci měli k výkonu dané práce potřebnou odbornou a zdravotní způsobilost, měli příslušné instrukce k činnostem, které mají provádět a byli seznámeni s případnými riziky práce na daném pracovišti.
- K činnosti, kterou mají pracovníci vykonávat, byli vybaveni OOPP odpovídajícími ohrožení, jež vyplývá z prováděných prací, popř. rizika pracoviště, dále vhodnými pracovními pomůckami a prostředky (nářadí).
- Pracoviště, na kterém se mají práce odbývat, bylo předáno a byly splněny požadavky z hlediska jejich zabezpečení.

- Mezi účastníky výstavby (investor, odběratel, jiný zhotovitel) byly dohodnuty předem a písemnou formou stvrzeny vzájemné vztahy, závazky, povinnosti a odpovědnost v oblasti bezpečnosti práce na předaném pracovišti, případně při souběhu prací více zhotovitelů.
- Ostatní zhotovitelé a investor byli informováni o rozsahu a způsobu zabezpečení prací, při nichž z dodavatelské činnosti vznikají rizika, případně ohrožení stavby.
- Pracovníci zhotovitele byli seznámeni o způsobu chování a s případným zdrojem nebezpečí na pracovištích, kde se stavební práce odvíjejí za provozu odběratele.
- Řídící pracovníci měli k dispozici bezpečnostní předpisy, jakož i podklady (návody k obsluze, technologické a pracovní postupy, apod.), podle nichž jsou řešeny a upřesňovány bezpečné postupy práce.
- K provádění stavebních prací byla včas a v potřebném rozsahu zajištěna technická vybavenost nutná k bezpečnému provádění prací dle stanovených technologických postupů. [15]

2.1.3 Požadavky na zajištění staveniště – pracoviště

Rozsah a úroveň předvýrobní přípravy ovlivňuje vlastní organizaci staveniště (pracoviště). Zajištění staveniště a jednotlivých pracovišť je nutné věnovat mimořádnou pozornost jak z hlediska ochrany pracovníků, tak osob nepatřících ke stavbě. Má-li být práce a pracoviště řádně připraveno tak, aby se činnost odvíjela bezpečným způsobem, je třeba si plně uvědomit základní organizační požadavky k bezpečné práci.

Základní povinnosti zhotovitelů stavebních prací

Každý zaměstnavatel, který provádí jako zhotovitel stavební práce, musí zejména:

- Zabezpečit, aby zaměstnanci měli příslušnou zdravotní a odbornou způsobilost a udělit jim pokyny k činnostem, které mají provádět.
- Podle ohrožení, které pro pracovníka vyplývá z prováděných prací, popř. rizika pracoviště, musí být zaměstnanci vybaveni příslušnými OOPP a dále vhodnými pracovními pomůckami a prostředky.
- Zajistit, aby činnosti zaměstnavatele a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni zaměstnanci dalšího zaměstnavatele. [15]

Stroje a strojní zařízení užívané pro stavební práce musí svou konstrukcí, provedením a technickým stavem odpovídat předpisům k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení.

Každý stroj musí být vybaven **návodem k obsluze a údržbě**, který musí být v českém jazyce. Pokud návod chybí, musí zhotovitel stanovit ve svém návodě zejména:

- Povinnosti obsluhy před zahájením provozu ve směně, při provozu.
- Způsob zajištění stroje při přemísťování, odstavení z provozu, opravách a proti nežádoucímu uvedení do provozu.
- Umístění a zajištění stroje po ukončení provozu.
- Rozsah, lhůty a způsob provádění údržby včetně revizí.
- Zakázané úkony a činnosti.

Kontrola bezpečnosti provozu zařízení před uvedením do provozu je prováděna podle průvodní dokumentace výrobce. Není-li výrobce znám nebo není-li průvodní dokumentace k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení zaměstnavatel místním provozním bezpečnostním předpisem.

Provozní dokumentace musí být uchovávána po celou dobu provozu zařízení.

Před použitím stroje musí zhotovitel seznámit obsluhu s místními provozními a pracovními podmínkami majícími vliv na bezpečnost práce, jimiž jsou zejména únosnost půdy, přejezdů a mostů, sklony pojezdové roviny, uložení podzemních vedení technického vybavení, popř. jiných podzemních překážek, umístění nadzemních vedení a překážek. Obsluha musí dále zkontrolovat funkčnost všech ovládacích, sdělovacích a bezpečnostních zařízení. Zjistí-li závadu, nesmí být stroj uveden do provozu dříve, než je závada odstraněna. [15]

2.1.4 Koordinace stavebních prací

Specifickým znakem, který charakterizuje stavebnictví, je dočasnost stavebních prací vždy na různých pracovištích za současné přítomnosti a činnosti více subjektů. Z tohoto důvodu je potřebné, aby na těchto pracovištích byla zajištěna koordinace tak, aby jeden subjekt neohrožoval svojí činností subjekt jiný.

Zákonem č. 309/2006 Sb. (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci) a nařízením vlády č. 591/2006 Sb. o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích byla na investory (stavebníky) přenesena od 1. 1. 2007 spoluodpovědnost za oblast dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví na staveništi.

Jedná se především o povinnost:

- Vymežit bezpečnostní opatření ve společných prostorech na staveništi.
- Vypracovat pro zařízení a provoz staveniště Plán bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Ustanovit koordinátora BOZP na staveništi ve fázi projektové přípravy a realizace stavby.

- Ohlásit stavební práce oblastnímu inspektorátu práce. [11]

Koordinátor BOZ je nutný na staveništi v případě:

- Pokud celková doba trvání prací a činností je delší než 30 pracovních dní.
- Bude-li na nich pracovat současně více než 20 fyzických osob po dobu delší než 1 pracovní den.
- Přesáhne-li celkový objem prací a činností během realizace stavby 500 pracovních dní v přepočtu na 1 fyzickou osobu. [13]

Koordinátor BOZP je fyzická nebo právnická osoba určená zadavatelem stavby k provádění stanovených činností při přípravě stavby, popřípadě při realizaci stavby na staveništi dle zákona č. 309/2006 Sb. Koordinátorem může být určena fyzická osoba, která splňuje stanovené předpoklady odborné způsobilosti (jejímž obsahem je mimo jiné doklad o úspěšně vykonané zkoušce z odborné způsobilosti). Koordinátor BOZP nemůže být totožný s osobou, která odborně vede realizaci stavby (stavbyvedoucí).

Koordinátor BOZP je před realizací stavby povinen:

- V dostatečném časovém předstihu před zadáním díla zhotoviteli stavby předat zadavateli stavby přehled právních předpisů vztahujících se ke stavbě, informace o rizicích, která se mohou při realizaci stavby vyskytnout, se zřetelem na práce a činnosti vystavující fyzickou osobu zvýšenému ohrožení života nebo poškození zdraví, a další podklady nutné pro zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí a podmínek výkonu práce, na které je třeba vzít zřetel s ohledem na charakter stavby a její realizaci.
- Bez zbytečného odkladu předat projektantovi, zhotoviteli stavby, pokud byl již určen, popřípadě jiné osobě veškeré další informace o bezpečnostních a zdravotních rizicích, které jsou mu známy a které se dotýkají jejich činnosti.
- Provádět další činnosti stanovené prováděcím právním předpisem.

Koordinátor BOZP je při realizaci stavby povinen:

Bez zbytečného odkladu:

- Informovat všechny dotčené zhotovitele stavby o bezpečnostních a zdravotních rizicích, která vznikla na staveništi během postupu prací.

- Upozornit zhotovitele stavby na nedostatky v uplatňování požadavků na BOZP zjištěné na pracovišti převzatém zhotovitelem stavby a vyžadovat zjednání nápravy; k tomu je oprávněn navrhnout přiměřená opatření.
- Oznámit zadavateli stavby případy podle druhého bodu, nebyla-li zhotovitelem stavby neprodleně přijata přiměřená opatření ke zjednání nápravy.
- Provádět další činnosti stanovené prováděcím právním předpisem. [11]

Podíl na výstavbě by měl být uskutečňován podle obchodních zásad, s cílem vyřešení vzájemných vztahů z hlediska povinností, závazků a odpovědnosti v oblasti bezpečnosti práce vždy před zahájením prací.

Pokud nejsou tyto vztahy z pohledu stanovených bezpečnostních opatření řešeny v obchodně právních normách (dohoda, smlouva), musí být nejpozději přijaty a obsaženy v písemném dokumentu – zápisu řešícím předání a převzetí staveniště (pracoviště) mezi stavebními partnery, zpravidla na úrovni objednatel x zhotovitel. Hlavní zásada spočívá v tom, že každý zhotovitel stavebních prací je povinen zajišťovat bezpečnost práce na pracovišti sám a v daném rozsahu nést i příslušnou odpovědnost.

Předání a převzetí staveniště (pracoviště), vždy písemnou formou zápisem do stavebního deníku či jiného dokumentu (plán BOZP), by mělo obsahovat:

- Základní informace o akci a účastnících výstavby.
- Povinnosti účastníků výstavby v oblasti zajištění BOZP.
- Přehled základních opatření k zajištění BOZP.
- Vymezení činností, rozsahu prací a stanovení pracovních postupů a odpovědností.
- Analýzy rizik jednotlivých činností.
- Způsob hlášení mimořádných událostí a pracovních úrazů.
- Zásady požární ochrany při realizaci.
- Dopravně provozní předpisy.
- Zabezpečení staveniště.
- Bezpečnost práce při udržovacích pracích při užívání stavby. [10]

Současný stav na našich stavbách v odpovědnostních vztazích za BOZP je značně neuspokojivý. Bohužel většina smluv a dohod (často ústních) požadavek koordinace neřeší buď vůbec, zvláště, jedná-li se o pracoviště, kde práci vykonává větší počet podnikajících fyzických osob bez dalších zaměstnanců, anebo nedostatečně, kdy vzájemné vztahy mezi účastníky výstavby v povinnostech a odpovědnostech za BOZP nejsou jednoznačně vymezeny. [16]

3 Charakteristika podniku EUROVIA CS, a. s

Společnost EUROVIA CS, a. s., dříve Stavby silnic a železnic, a. s. patří k nejvýznamnějším stavebním společnostem v České republice, která na českém trhu působí už více než 55 let. Společnost staví na svých bohatých zkušenostech, velmi dobrém technologickém zázemí a výkonnosti 15 regionálních závodů a 14 dceřiných společností působících na území České a Slovenské republiky. Díky celorepublikovému pokrytí může Skupina EUROVIA CS obsáhnout práce pro velké množství zadavatelů najednou, ať už se jedná o veřejný či soukromý sektor. EUROVIA CS a všechny její dceřiné společnosti jsou držitelé certifikátů systému řízení kvality ISO 9001 a 9002. Jako první velká stavební společnost v České republice navíc obdržela certifikát environmentálního systému řízení ISO 14 001. [8]

3.1 Historie společnosti

Po druhé světové válce vznikl v České republice velký počet soukromých stavebních podniků, z nichž se některé staly základem budoucí společnosti Stavby silnic a železnic (dále jen SSŽ). Po znárodnění v únoru 1948 byla většina stavebních firem začleněna do národního podniku Československé stavební závody (ČsSZ), který se dělil na čtyři celky: ČsSZ Stavena, ČsSZ Baraba, ČsSZ Vodotechna a ČsSZ Stavobet. Na konci října 1951 vznikly z části ČsSZ Baraba Dopravní stavby Havlíčkův Brod, přímý předchůdce SSŽ.

K založení společnosti došlo 1. března 1952, kdy vznikl z Dopravních staveb Havlíčkův Brod národní podnik Stavby silnic a železnic. Spolu s přejmenováním se sídlo přesunulo do Prahy. Do SSŽ byl vzápětí začleněn závod Mosty (původně součást Ingstavu). Ke konci roku 1952 byl podnik SSŽ rozčleněn na pět závodů: dva v Praze – mostní a strojní, silniční v Plzni, železniční ve Žďáru nad Sázavou a inženýrský v Brně. V letech 1953 -1955 se struktura společnosti velmi měnila. V roce 1956 byly Stavby silnic a železnic posíleny o velkou část národního podniku Dopravní stavby Praha. Zásadní reorganizací SSŽ na začátku dubna 1958 vzniklo tzv. „velké SSŽ“, do něhož byly začleněny n. p. Baraba a n. p. Živičné vozovky. Stavby silnic a železnic v té době zaměstnávaly osm tisíc lidí.

V prvopočátcích realizoval podnik pozemní stavby a rekonstrukce historických objektů. Od poloviny 50. let se postupně měnila specializace podniku a začaly jasně dominovat stavby dopravní infrastruktury, např. se podnik podílel na výstavbě Letenského tunelu v Praze.

Na přelomu 50. a 60. let se SSŽ podílelo na rekonstrukci a výstavbě některých částí železniční sítě, např. na výstavbě železniční Jižní spojky, odstavného nádraží Praha - Jih, výstavba železničního tunelu v Praze - Chuchli, mostů přes Slapskou a Orlickou přehradu.

Po několika reorganizačních změnách se struktura SSŽ od začátku ledna 1962 ustálila na sedmi stavebních správách, později přeměněných na závody: v Hradci Králové, Ostrově – Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Českém Brodě a třech v Praze. Těmito změnami byla na dalších 30 let předurčena organizační struktura firmy.

Od ledna 1969 se SSŽ rozšířilo o další závod v Praze 8, ze kterého se později stal strojně-opravárenský závod. V tomto roce se také stavební správy změnilly na samostatné závody s větší rozhodovací pravomocí.

Od roku 1965 se SSŽ účastnilo přípravy a realizace nejnámějšího mostu v Praze přes Nuselské údolí. Stavba byla po dokončení oceněna titulem „Stavba 20. století“. V druhé polovině 60. let realizovalo SSŽ rozsáhlý soubor dopravních staveb souhrnně nazývaných koridor Most, umožňující vytěžení ložisek hnědého uhlí pod městskou zástavbou.

V Československu SSŽ pokračovalo s výstavbou dopravní infrastruktury – do provozu byl uveden první úsek dálnice D1, Nuselský most, dokončila se druhá část pražské severojižní magistrály a řada místních a městských komunikací. V lednu 1974 vznikl další pražský závod SSŽ se specializací na výstavbu montovaných mostů a montovaných segmentů.

Na začátku roku 1978 vznikl nový závod ZÁKOS na realizaci staveb základního a doplňkového komunikačního systému v Praze. V roce 1976 se realizovalo několik staveb pro pražský Dopravní podnik včetně tramvajové trati a ocelového mostu přes Vltavu „Partyzánská – Trojská“. V roce 1978 zahájilo SSŽ stavbu největšího mostního díla v Praze – Barrandovského mostu.

V roce 1980 SSŽ zavádějí systém řízení jakosti. O rok později se ze závodu v Hradci Králové stal odštěpný podnik specializující se na realizaci veškeré stavební činnosti v zahraničí. V tomto období SSŽ dokončilo železniční most přes Vltavu v Praze pod Bulovkou a přibývají další mostní stavby po celé České republice. Nejrozsáhlejším projektem byla realizace přeložky železniční tratě Třebošice – Chomutov včetně stavby „Ervěnického koridoru“. V roce 1980 SSŽ realizovalo výstavbu lanovky z Janských lázní na Černou horu a přesun kostela – 1300 tun těžkého svatostánku v rakouském Pillu.

V červnu 1988 byly Stavby silnic a železnic vyčleněny z podřízenosti Inžinierskych stavieb Bratislava a jejich statut se změnil na státní podnik.

V dubnu 1990 se ze SSŽ osamostatňuje bývalý závod 2 a mění se na společnost Stavby mostů Praha. Na začátku roku 1991 došlo k oddělení závodu 1 a jeho proměně na státní podnik Dálniční

stavby Praha. V průběhu roku 1991 probíhají v SSŽ přípravy na plánovanou privatizaci podniku. Hlavním privatizačním partnerem se v září stává francouzská společnost Entreprise Jean Lefebvre. V květnu 1992 se státní podnik Stavby silnic a železnic změnil na akciovou společnost, která byla následně zprivatizována – téměř 82 procent akcií kupónovou metodou a 15 procent přímým prodejem společnosti Entreprise Jean Lefebvre. V červenci 1992 se majoritním vlastníkem SSŽ stal Entreprise Jean Lefebvre. Vytvářením dalších filiálek a společných podniků a kapitálovým vstupem do dalších společností vzniká v roce 1994 tzv. „Skupina SSŽ“. SSŽ v tomto období zahájilo významné dálniční stavby, jako je např. dálnice D8 v úseku Zdiby – Úžice a dálnice D5 v úseku Mýto – Svojkovice. Kromě toho SSŽ zintenzivňují práce v železniční oblasti – realizují první část stavby I. koridoru v úseku Brno – Skalice – Česká Třebová.

V 90. letech pokračuje restrukturalizace podniku, dochází k sloučení plzeňských poboček do jednoho závodu, vzniká nový odštěpný závod v Českých Budějovicích. V roce 1998 se do Skupiny SSŽ začleňují Dopravní stavby Ostrava, a.s., a celá firma získává certifikát jakosti EN ISO 9001.

V červnu 2001 SSŽ kapitálově vstupují do firmy Silnice a vlečky Zlín (v současnosti závod Zlín). V druhé polovině roku 2001 se majoritním akcionářem SSŽ stává francouzská společnost EUROVIA ze skupiny VINCI, největšího stavebního koncernu na světě.

Od roku 2006 je jejím stoprocentním vlastníkem francouzská společnost EUROVIA, která působí v 16 zemích světa. Založením společnosti EUROVIA Services, s.r.o., přebírají SSŽ řídicí funkci filiálek ve střední Evropě. V únoru 2008 dochází ke spojení SSŽ se slovenskými společnostmi Eurovia – Cesty a Eurovia – Kameňolomy. Rozšířením působnosti na východ společnost částečně vyřešila tradiční problém oboru – nedostatek surovin. Zároveň výrazně posílila svou pozici v celém regionu. V roce 2007 byla dokončena výstavba dálnice D8 v úseku Trmice-Knínice. V roce 2008 se otevřelo Nové spojení, které zrychlilo železniční přepravu v Praze. V hlavním městě dokončily SSŽ také prodloužení tramvajové trati z pražského Smíchova do Radlic, včetně smyčky.

Významným datem v historii společnosti se v roce 2009 stal 1. duben, kdy se společnost Stavby silnic a železnic přejmenovala na nynější název EUROVIA CS. [8]

Tabulka 2 - Přehled nejdůležitějších dat z historie společnosti

1. března 1952	Založení podniku Stavby silnic a železnic, národní podnik
Prosinec 1952	Rozčlenění podniku na pět závodů.
1956	Rozšíření podniku o velkou část národního podniku Dopravní stavby Praha.
1958	Vznik tzv. „velkého SSŽ“.
1962	Ustálení struktury SSŽ na sedmi stavebních správách.
1988	Statut SSŽ změněn na státní podnik.
1992	Změna státního podniku SSŽ na akciovou společnost.
1994	Vznik tzv. „Skupiny SSŽ“.
2001	Majoritním vlastníkem SSŽ se stává společnost EUROVIA.
2006	Společnost EUROVIA se stává 100 % vlastníkem.
1. dubna 2009	Přejmenování SSŽ na EUROVIA CS.

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2 Cíle a strategie rozvoje podniku EUROVIA CS

Cílem společnosti je být i nadále mezi nejvýznamnějšími společnostmi v oblasti dopravního stavitelství a udržet si svoji pozici. Velký potenciál vidí společnost v úspěšném propojení tradice a zkušenosti svých lidí s dynamikou a moderním přístupem ke stavebnictví jak v oblasti nových technologií, tak v oblasti lidských zdrojů a v ekologicky citlivém přístupu k projektům. Pro společnost jsou talentovaní, kvalifikovaní a motivovaní zaměstnanci klíčoví. Společnost si aktivně vychovává své vlastní pracovníky a podporuje vzdělávání mladých a ambiciózních lidí, kterým nabízí uplatnění v mnoha profesích. Hlavní prioritou je pro společnost spokojený zákazník. Aby tohoto společnost dosáhla, je nutné vždy odvést kvalifikovanou a odbornou práci. Dlouholetá tradice, kladné reference, důraz na nové technologie, ohled na životní prostředí a motivace zaměstnanců jsou faktory, které napomáhají k tomu, aby byl zákazník opravdu spokojený. Silniční a železniční stavby tvoří tradičně největší část zakázek společnosti. Stále významnější podíl ale získávají sportovní stavby, projekty ochrany životního prostředí, rekonstrukce památkových center nebo speciální inženýrské stavby. Cílem je ještě výraznější profilace v těchto oblastech stavebnictví. Vysokou úroveň služeb chce Skupina EUROVIA CS i nadále stavět na kvalifikovaných zaměstnancích, investicích do technologií a modernizaci strojů a zařízení. [8]

V souladu s přijatou strategií společnosti bude výrobní zaměření nadále orientováno především na oblast již dlouhodobě tradičních oborů dopravně – inženýrského stavitelství, ať již jde o novou výstavbu, rekonstrukci či modernizaci silničních i kolejových komunikací. Společnost bude pokračovat v prohlubování své schopnosti realizovat nebo zabezpečovat komplexní dodávky

velkých staveb, a to včetně objektů i jiných stavebních oborů jako jsou například vodohospodářské, ekologické a sportovní stavby. Základním realizačním útvarem provádějícím stavební práce zůstává síť stávajících závodů a společností s majetkovou účastí. Cílem ve výkonové a ekonomické oblasti je dosahování příznivého vývoje základních ekonomických ukazatelů, zejména zvyšování výnosnosti vloženého kapitálu, uspokojování akcionářů a vytváření prostředků pro další trvalý zdravý rozvoj společnosti. [5]

3.3 Stavební činnosti společnosti EUROVIA CS

Společnost má v oblasti stavebních činností velkou působnost. Kromě oblasti dopravně – inženýrského stavitelství se v poslední době zabývá i zvláštními stavbami jako např. sportovní stavby, rekonstrukce historických center apod.

3.3.1 Silniční stavby

Rozsáhlé činnosti společnosti dominuje výstavba a modernizace silniční a dálniční sítě nejen v České republice, ale i na Slovensku. V loňském roce činily práce na těchto komunikacích celkem 60 % celkového objemu prací společnosti EUROVIA CS. Z mnoha dálničních a silničních staveb, za kterými společnost stojí, se mimo jiné zasloužila o dálniční spojení Prahy s německými hranicemi. Zaměřuje se také ale na stavby a rekonstrukce místních a městských komunikací.

3.3.2 Železniční stavby

Další významný prvek ve výrobním programu společnosti tvoří železniční stavby. Výstavba a rekonstrukce kolejových tratí se netýká jen meziměstských spojů, ale také tramvajových linek nebo modernizace vlakových nádraží. Společnost se podílí na výstavbě a optimalizace hlavních železničních koridorů vedoucích napříč Českou republikou. Kromě úprav samotných tratí jde také o sanace spodních staveb železnic, bezbariérové přístupy či podchody.

3.3.3 Mostní stavby

Jak již bylo výše zmíněno, společnost je podepsána pod realizací Stavby 20. Století v České republice – Nuselským mostem v Praze. Výstavba a rekonstrukce mostů je nedílnou součástí portfolia činností, které společnost může svým zákazníkům nabídnout. Předností jsou široké možnosti řešení přemostění, technologických postupů i vizuálního sladění s okolní scénérií.

3.3.4 Sportovní stavby

Širokou paletu činností doplňují stavby, které slouží k různým účelům a mívají i specifické postupy výstavby. Jde například o sportovní stavby a stavby a rekonstrukce řady sportovních areálů a sportovišť. Na jedné straně zvládá společnost rekonstruovat stadiony a budovat tréninková

centra pro prvoligové kluby, na straně druhé umí pro města postavit dětská hřiště či sportoviště pro mládež.

3.3.5 Památková centra, speciální stavby a další služby

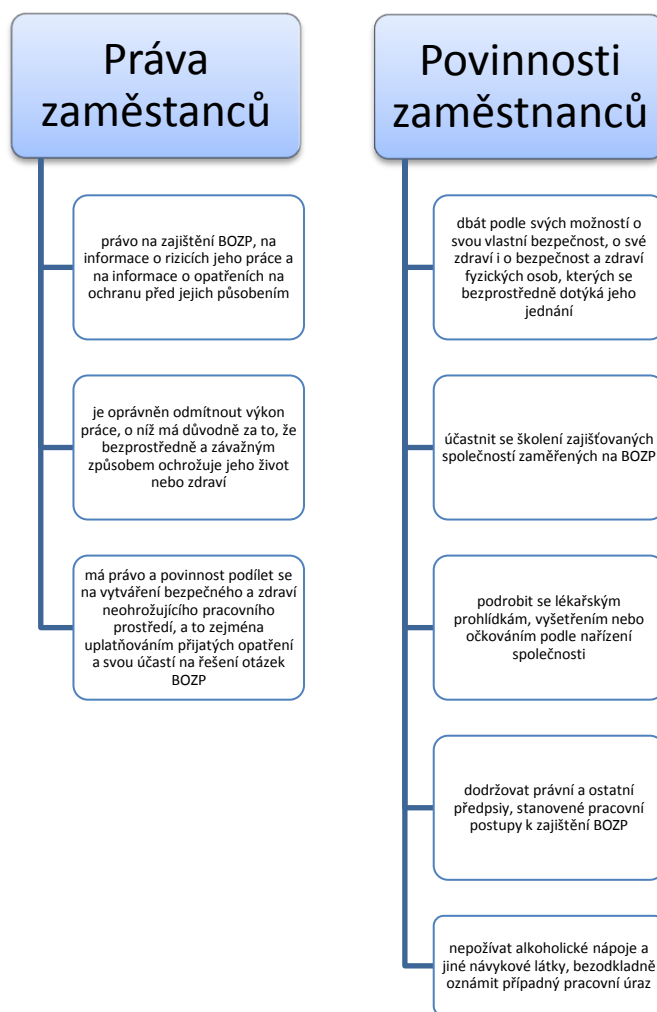
Jednou z předností společnosti je schopnost provádět rekonstrukce městských komunikací včetně historických center. Jde o velmi citlivé zásahy do urbanistického pojetí městských částí, které je nutné provádět s ohledem na historii a celkové vyznění daného prostoru.

Důležitý segment v činnostech dále tvoří speciální stavby. Jde především o výstavbu kanalizačních a vodovodních sítí, čistíren odpadních vod a čerpacích stanic pohonných hmot, ekologické zabezpečení skládek, ale také vlastní výrobu a instalaci protihlukových stěn. [8]

4 Management BOZP v podniku EUROVIA CS

Společnost zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu jejich práce. Povinnosti společnosti jako zaměstnavatele v otázkách BOZP stanovuje zákoník práce a další navazující předpisy.

Povinnosti zaměstnavatele při zajišťování BOZP jsou delegovány na vedoucí zaměstnance, kteří odpovídají za zajištění BOZP na jimi řízených organizačních úrovních a pracovištích v souladu s požadavky právních předpisů a vnitřními předpisy. Dále mají vedoucí zaměstnanci povinnost v rozsahu svých pravomocí soustavně vytvářet podmínky pro bezpečné, nezávadné a zdraví neohrožující pracovní prostředí vhodnou organizací BOZP s přijímáním opatření k prevenci rizik. Při zajišťování BOZP spolupracují vedoucí pracovníci v rozsahu svých pravomocí se zástupci odborové organizace společnosti. Práva a povinnosti zaměstnanců v otázkách BOZP upravuje Zákoník práce.



Obrázek 2 - Práva a povinnosti zaměstnance v oblasti BOZP
Zdroj: Vlastní zpracování dle [4]

4.1 Organizace BOZP ve společnosti

Organizace BOZP ve společnosti je prováděna na základě vnitřního předpisu o zajištění BOZP. Skládá se z několika částí.

4.1.1 Prověrky BOZP

Na všech pracovištích společnosti se organizují nejméně 1x ročně prověrky BOZP. Obsahovou náplň a termín konání prověrek určuje příslušný ředitel oblasti tak, aby tyto prověrky byly ukončeny v průběhu prvního pololetí kalendářního roku. K zajištění a provedení prověrek ustanovují ředitelé závodů prověřkové komise. Kontrolu průběhu prověrek zajišťuje příslušný specialista BOZP. Předseda prověřkové komise odpovídá za provedení prověrek, zpracování písemné zprávy o jejich výsledku a projednání zprávy na poradě vedení závodu.

O výsledku prověrek BOZP se sepíše zpráva, která musí obsahovat:

- Výčet všech kontrolovaných pracovišť.
- Přehled zjištěných nedostatků a způsob jejich odstranění (včetně souvisejících termínů a odpovědnosti).
- Případné návrhy nápravných, resp. preventivních opatření.

4.1.2 Deník BOZP

Deník BOZP dokladuje skutečnosti, týkající se BOZP. Deník musí být veden na všech pracovištích, jeho řádné vedení a uložení zajišťuje vedoucí pracoviště. Do deníku BOZP se zapisují následující údaje:

- Instruktaže a školení BOZP.
- Absolvovaná odborná školení zaměstnanců.
- Záznamy z kontrol o stavu BOZP.
- Záznamy z kontrol dodržování předpisů v ochraně životního prostředí.
- Záznamy o provedených kontrolních měřeních rizikových faktorů pracovního prostředí a o přijatých opatřeních.
- Další důležité skutečnosti z oblasti BOZP.

K povinností vedoucího pracoviště patří pravidelná kontrola Deníků BOZP, včetně písemného záznamu o provedené kontrole příslušného pracoviště.

4.1.3 Posuzování zdravotní způsobilosti v souvislosti s výkonem práce

Zdravotní způsobilost k výkonu práce posuzuje pouze lékař závodní preventivní péče, přičemž závěr z posouzení musí být formulován zcela jednoznačně, a to buď schopen k navrhované práci,

neschopen nebo schopen k navrhované práci jen za určitých jednoznačně definovaných podmínek. Termíny preventivních lékařských prohlídek určují personální útvary společnosti.

4.1.4 Školení BOZP

Společnost je povinná zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění BOZP a o interních předpisech, řešících tuto problematiku. Školení je nedílnou součástí kvalifikace každého zaměstnance pro výkon pracovní činnosti.

Školení jsou zajišťována v souladu s Plánem školení závodu a za jejich realizaci odpovídá vedoucí příslušného personálního útvaru, který plán zpracovává vždy na kalendářní rok. Plán obsahuje všechna periodická školení v členění na školení THP a školení dělníků. Plán vždy schvaluje ředitel závodu. Individuální školení, jejichž potřeba vyplyne v průběhu roku, zajišťuje na základě požadavku personální útvar.

Úvodní školení

Při nástupu fyzické osoby do pracovněprávního vztahu probíhá úvodní školení, při němž je zaměstnanec seznámen mimo jiné s předpisy k zajištění BOZP, jež musí při své práci dodržovat. Toto školení je prováděno formou předání písemné informace. Nově nastupující zaměstnanec potvrdí svým podpisem, že se seznámil s obsahem předané písemné informace. Tento doklad se zakládá do osobního spisu zaměstnance. Dále musí být provedena s každým nově přijatým nebo převedeným zaměstnancem instruktáž přímo na pracovišti před započatím práce. Instruktáž provádí odpovědný vedoucí pracoviště, který absolvoval školení pro vedoucí zaměstnance. Rozsah instruktáže závisí na činnostech, které bude zaměstnanec vykonávat a musí rovněž obsahovat seznámení s místním provozním bezpečnostním předpisem pro stroje a nářadí, které bude příslušný zaměstnanec při výkonu pracovní činnosti používat.

Školení zaměstnanců

Školení vedoucích zaměstnanců se účastní všichni vedoucí zaměstnanci. Školení se provádí v intervalu minimálně 1x za 3 roky a výstupem školení je ověření znalostí, které se hodnotí slovně – VYHOVĚL/NEVYHOVĚL. V případě, že zaměstnanec při ověření znalostí nevyhověl, musí školení opakovat nejpozději do jednoho měsíce. Nevyhoví-li zaměstnanec ani při opakovaném prověření znalostí, bude považován za zaměstnance nesplňujícího kvalifikační předpoklady pro výkon funkce nebo povolání.

Periodické školení zaměstnanců stavební výroby se provádí 1x za rok a školení ostatních zaměstnanců se provádí 1x za 2 roky. Školení provádí příslušný vedoucí zaměstnanec, který úspěšně absolvoval školení vedoucích zaměstnanců.

O každém školení musí být pořízen záznam, který obsahuje minimálně tyto náležitosti: Osnovu školení v odpovídajícím rozsahu a v souladu s příslušnými právními a ostatními předpisy v platných zněních, datum školení, podpis osoby, která školení provedla, podpis proškoleného zaměstnance, který svým podpisem potvrzuje, že obsahu školení rozuměl a bude se jím řídit.

4.1.5 Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků

Chránit zaměstnance před úrazy, poškozením zdraví a nemocemi z povolání je společnost povinna především bezpečným řešením technologie provozu a výroby, strojního zařízení a pracovních prostor. Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit, poskytuje společnost zaměstnancům OOPP. OOPP jsou zaměstnancům poskytovány na základě vyhodnocení rizik pracovních činností, v souladu s nařízením vlády a vnitřní směrnici. OOPP, které jsou zaměstnancům přidělovány, jsou evidovány na osobních kartách zaměstnanců proti jejich podpisu. O skutečném rozsahu vybavení zaměstnance ochrannými prostředky před započítáním práce rozhodne na základě reálně hrozících rizik vedoucí pracoviště. OOPP jsou poskytovány zaměstnancům bezplatně, ale zůstávají majetkem společnosti a zaměstnanec je používá jen při výkonu činnosti, pro kterou mu byly přiděleny. Zaniknou-li podmínky pro vybavení zaměstnance OOPP, je zaměstnanec povinen tyto vrátit ve stavu odpovídajícím přiměřenému opotřebení. V případě nevrácení nebo předčasného opotřebení je zaměstnanec povinen nahradit vzniklou škodu.

4.1.6 Povinné nošení ochranných přileb, reflexních vest a pracovní obuvi

Všichni zaměstnanci společnosti, subdodavatelé, kontrolní orgány, pracovní návštěvy a servisní pracovníci, kteří vstupují a pohybují se v rámci plnění svých pracovních povinností na stavbách a ostatních pracovištích, jsou povinni v souladu s právními předpisy po celou dobu výkonu pracovní činnosti nosit na hlavě ochranné pracovní přilby. Ochranné přilby jsou různě barevné – modré nosí vedoucí zaměstnanci, bílé nosí ostatní zaměstnanci a červené návštěvy na pracovišti. Pokud vyšší dodavatel stavby, vedoucí člen sdružení nebo zadavatel stavby určí v příslušné smlouvě odlišné barevné provedení ochranných přileb, jsou zaměstnanci společnosti tento požadavek respektovat. Na každém pracovišti musí být pro pracovní návštěvy, kontrolní orgány apod. k dispozici v dostatečném množství ochranné přilby a reflexní vesty.

Všichni zaměstnanci jsou po celou dobu výkonu pracovní činnosti na staveništi a ve výrobnách a dílnách povinni používat reflexní výstražné vesty. Podkladové barvy reflexních vest jsou u THP žlutá a u dělníků a návštěv oranžová.

Všichni zaměstnanci jsou po celou dobu výkonu pracovní činnosti povinni používat pracovní obuv, kterou byli vybaveni. Tato povinnost se nevztahuje na administrativní a odbornou činnost. Podrobný přehled typů obuvi u jednotlivých profesí je popsán ve vnitřní směrnici společnosti.

Tabulka 3 - Ukázka přehledu typů obuvi

Zaměstnanec	Druh pohybu	Typ obuvi
THP	Po staveništích a výrobnách.	Polobotka nebo kotníčková obuv, zpevněná špice, planžeta proti proražení podrážky.
Dělníci	Po staveništích a výrobnách.	Polobotka nebo kotníčková obuv, zpevněná špice, planžeta proti proražení podrážky.
Dělníci	V dílenských objektech a souvisejících prostorách.	Polobotka nebo kotníčková obuv, zpevněná špice.
Asfaltér, pokládka	Na staveništi.	Speciální obuv s hladkou podešví a odolností do 300°C.
Řidič, posádka stavebního stroje	Po staveništích a výrobnách.	Polobotka nebo kotníčková obuv, ocelová špička, planžeta proti proražení podrážky.
Řidič, posádka stavebního stroje	Řízení vozidla, obsluha stavebního stroje.	Speciální polobotka pro řidiče.

Zdroj: Vlastní zpracování dle [4]

4.1.7 Zabezpečení staveniště

Staveniště musí být ohrazeno nebo jinak zabezpečeno proti vstupu nepovolaných fyzických osob. Není-li u staveb pozemních komunikací nebo drážních staveb z provozních nebo technologických důvodů možno provést zajištění staveniště ohrazením nebo zábranami, musí být bezpečnost provozu a osob zajištěna řízením provozu, střežením nebo jiným způsobem.

- **Vjezdy na staveniště** – vjezdy na obslužné komunikace pro staveniště a místa, kde lze reálně předpokládat možnost vjezdu cizích vozidel, musí být osazena výstražnými tabulemi.
- **Označení hranic staveniště** – je provedeno výstražnými tabulemi tak, aby byly zřetelné a rozeznatelné i za snížené viditelnosti



Obrázek 3 - Označení obvodu staveniště
Zdroj: [4]

4.1.8 Alkohol a omamné látky

Všem zaměstnancům je zakázáno nastupovat do pracovního procesu pod vlivem alkoholických nápojů a jiných omamných látek nebo požívat alkoholické nápoje a zneužívat jiné omamné prostředky přímo na pracovišti v pracovní době.

Na vyzvání jsou zaměstnanci povinni se podrobit orientační dechové zkoušce. Poté se o této zkoušce provede záznam do formuláře společnosti.

4.1.9 Postup při porušení povinností

Zjištění nepoužívání předepsaných OOPP, zejména pak ochranných přileb, pracovní obuvi, reflexních vest apod. bude hodnoceno především jako porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k vykonávané práci. V této souvislosti bude při stanovení výše měsíční odměny u dělnických profesí a dlouhodobých odměn u techniků postupováno v souladu s vnitřní směrnici „Pravidla odměňování zaměstnanců“. [4]

4.2 Program „Prevence BOZP“

Pro snížení rizik a trvalého vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí je každoročně zpracováván tzv. „Program prevence BOZP“. Jde o rozvržení činností po jednotlivých čtvrtletích daného roku.

Tabulka 4 - Program „Prevence BOZP“

Období leden – březen

- Periodické školení hlavních stavbyvedoucích, stavbyvedoucích – základní bezpečnostní standardy na stavbách, jejich řízení, dodržování a kontrola.
- Periodické školení a odborná příprava zaměstnanců - základní zásady BOZP při pracovní činnosti, předepsaná školení zaměstnanců vybraných profesí.
- Sestavení plánu kontrolní činnosti na stavbách - zaměření na činnosti s možným zvýšením ohrožení života a zdraví zaměstnanců.

Období duben - červen

- Průběžná kontrola staveb dle Plánu kontrolní činnosti – dodržování bezpečnostních standardů, plnění požadavků právních předpisů a jiných požadavků ze strany subdodavatelů.
- Provedení ročních prověrek BOZP na všech pracovištích Skupiny EUROVIA CS.

Období červenec - září

- Průběžná kontrola staveb dle Plánu kontrolní činnosti – dodržování bezpečnostních standardů, plnění požadavků právních předpisů a jiných požadavků ze strany subdodavatelů.
- Provedení průběžné kontroly dodržování pitného režimu a používání ochranných pomůcek.

Období říjen - listopad

- Kontrola realizace stanovených nápravných opatření z ročních prověrek BOZP.
- Kontrola dodržování hygienických předpisů na pracovištích.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Začlenění BOZP do integrovaného systému managementu

Společnost EUROVIA CS přijala v roce 2006 integrovaný systém managementu (dále IMS), kam patří kromě systému environmentálního managementu a managementu kvality, také management BOZP. Uvedené systémy zahrnují všechny řídicí, výkonné a obslužné procesy společnosti. IMS umožňuje efektivní řízení procesů a činností se zaměřením na trvalé dosahování vysoké jakosti staveb a stavebních výrobků, na ekonomickou prosperitu a celkový rozvoj společnosti při minimalizaci dopadů stavebních a výrobních činností na životní prostředí a při zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí na všech pracovištích. [8]

Hlavní důvody pro zavedení IMS:

- Sjednocení a zjednodušení systému řízení pro všechny společnosti Skupiny EUROVIA CS.
- Stále se zvyšující nároky na životní prostředí, kvalitu a BOZP.

Velikou výhodou je, že tento systém je závazný pro všechny společnosti Skupiny EUROVIA CS, je řízen z jednoho centra a všechny materiály a dokumenty týkající se systému managementu jsou k nalezení na intranetu společnosti. Tím je zajištěna dostupnost těchto dokumentů všem zaměstnancům. Systém je velmi dobře zpracován, je přehledný, srozumitelný a má své zásady, na kterých je vybudován.

Zásady IMS

- Definovaná organizační struktura.
- Stanovené odpovědnosti a pravomoci.
- Identifikované procesy a činnosti.
- Dokumentované postupy.
- Prokazatelnost plnění požadavků.
- Disponibilní zdroje.

Obrázek 4 - Zásady, na kterých je vybudován IMS
Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.1 Politika BOZP v rámci IMS

V souladu s požadavky ČSN OHSAS 18001 a s cílem stanoveným ve skupině VINCI přijalo vedení společnosti k zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí na všech pracovištích společnosti politiku BOZP jako nástroj řízení, směřující k neustálému zlepšování a růstu celkové výkonnosti v oblasti BOZP.

Základními předpoklady praktického naplňování stanovených cílů jsou: komunikace vedoucí k uvědomění zaměstnanců, stanovení odpovědnosti za plnění dílčích závazků a dodržování předpisů, pravidelná kontrolní činnost.

Zvláštní důraz klade vedení společnosti na každodenní zlepšování bezpečnosti a pracovních podmínek svých zaměstnanců a partnerů, opírající se o následující zásady:

- Dokonalá znalost rizik spojených s pracovní činností na každém pracovišti, soustavné metodické působení na vědomí odpovědnosti za bezpečnou práci všech zaměstnanců a systematická kontrolní činnost tvoří základy prevence úrazů a poškození zdraví.
- Odpovědný přístup každého zaměstnance k řádnému plnění pracovních povinností přispívá ke zvyšování úrovně bezpečnosti práce celé společnosti.
- Důsledné dodržování vnitřních bezpečnostních předpisů za všech okolností vede k minimalizaci rizik spojených s pracovní činností.
- Žádný ze zaměstnanců nesmí postupovat při pracovní činnosti tak, aby svým počínáním zvyšoval riziko ohrožení života a zdraví svého a ostatních zaměstnanců.
- Pravidelné hodnocení stavu bezpečnosti práce, účinnosti preventivních opatření a výsledků kontrolní činnosti vede k neustálému zvyšování úrovně bezpečnosti práce.
- Vyžadování systémového přístupu k bezpečnosti práce u obchodních partnerů působících na pracovištích společnosti vede ke zvýšení prevence úrazů a zlepšování pracovních podmínek. [3]

5 Hodnocení systému managementu a jeho využití v podniku EUROVIA CS, doporučení pro další rozvoj

Hodnocení systému managementu je zaměřeno především na to, jakým způsobem společnost dodržuje předpisy v oblasti BOZP. O tom zejména vypovídá počet pracovních úrazů. V důsledku zpřísnování pravidel a kontrol v oblasti BOZP, se v poslední době počet pracovních úrazů výrazně snižuje.

5.1 Hodnocení BOZP v oblasti pracovních úrazů

O tom, jak společnost dodržuje předpisy BOZP a řídí se jimi, vypovídá zejména počet pracovních úrazů. Když dojde k pracovnímu úrazu, je společnost povinna objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti postiženého zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast BOZP a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu se musí vést dokumentace pracovních úrazů. [4]

5.1.1 Záznam o postupu šetření pracovního úrazu

Všichni vedoucí pracovišť, kteří provádějí šetření příčin pracovního úrazu, jsou povinni vést záznam o šetření jak na formuláři dle nařízení vlády, tak rovněž na formulářích vzor EUROVIA.



Obrázek 5 - Postup šetření pracovního úrazu

Zdroj: Vlastní zpracování dle [4]

- a) **Předběžný záznam o pracovním úrazu** – tento formulář vyplní vedoucí pracoviště v den úrazu. Originál se zakládá do dokumentace pracovních úrazů, kopie se zašle na personální úsek společnosti. V případě smrtelného úrazu se předběžný záznam nevyplňuje.
- b) **Šetření příčin pracovního úrazu** – tento formulář vyplní podle možností co nejdříve po vzniku pracovního úrazu pověřený zaměstnanec závodu.

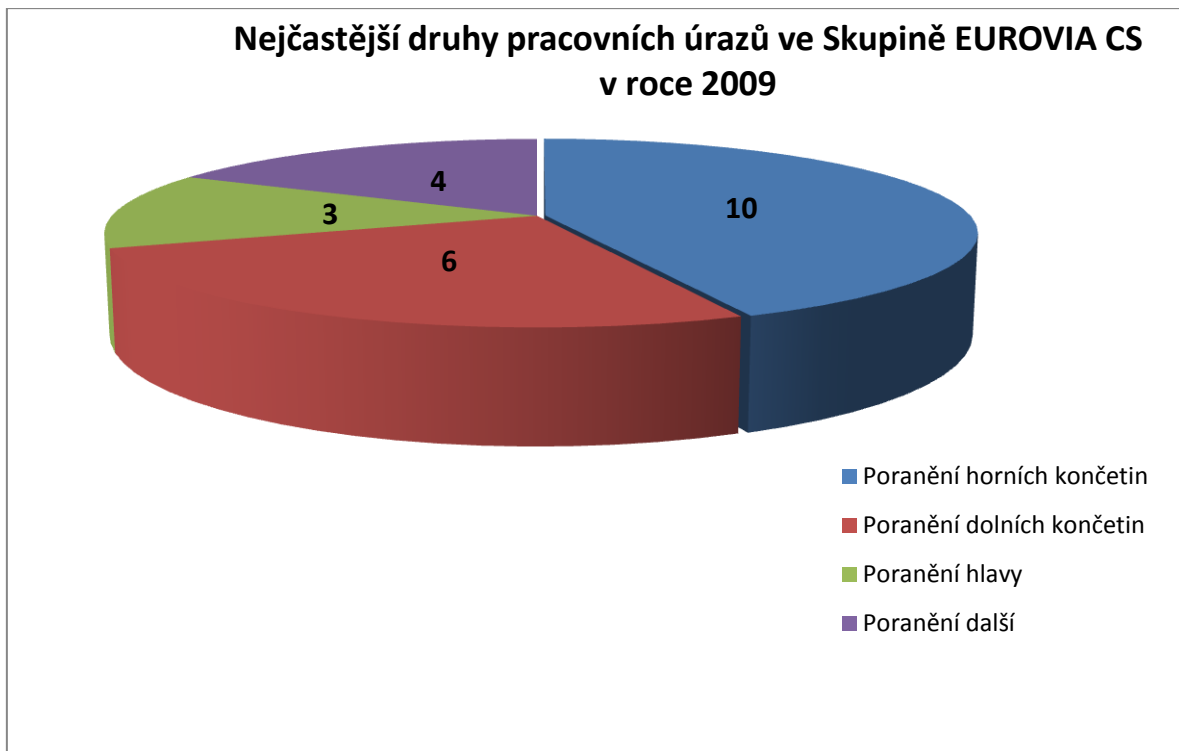
- c) **Pozvánka k pohovoru po pracovním úrazu** – po ukončení pracovní neschopnosti poškozeného zaměstnance, rozhodne ředitel závodu, zda pozve zaměstnance k upřesnění okolností úrazu. K účasti na pohovoru zve ředitel i vedoucího zaměstnance, případně specialistu BOZP.
- d) **Záznam o pohovoru po pracovním úrazu** – v den konání pohovoru vyplní ředitel závodu formulář o provedení pohovoru.

Záznam o úrazu podle nařízení vlády č. 494/2001 Sb. (registrace úrazů)

Tento záznam se vyplňuje v případě, když úrazem vznikla pracovní neschopnost delší než tři kalendářní dny nebo smrtelný úraz (viz. Příloha B). Registrace úrazů se provádí zpravidla do pěti pracovních dnů po oznámení úrazu, u smrtelného úrazu neprodleně.

5.1.2 Nejčastější příčiny pracovních úrazů ve Skupině EUROVIA CS

U společnosti je dlouhodobě sledována a vyhodnocována pracovní úrazovost. Závěry statistického zjišťování slouží jako jeden z podkladů pro vyhodnocování rizik spojených s pracovní činností, a to jak na stálých provozovnách, tak i na stavbách. Na základě dlouhodobého sledování a vyhodnocování lze konstatovat, že na stálých provozovnách, jako jsou obalovny asfaltových směsí, lomy, výroby betonových prefabrikátů a ocelových konstrukcí a dílenské objekty, dochází k minimálnímu počtu pracovních úrazů. Naopak k největšímu počtu pracovních úrazů dochází na stavbách. Nejčastěji opakujícím se pracovním úrazem je pád na rovině (příčinou je uklouznutí nebo podvrknutí). Pády jsou nejčastěji zaviněny např. nepoužíváním předepsané pracovní obuvi a nepozorností.



Obrázek 6 – Graf: Druhy pracovních úrazů v roce 2009
Zdroj: Vlastní zpracování dle [16]

Při sledování pracovních úrazů se ve společnosti využívají následující ukazatele:

- Míra četnosti pracovních úrazů
- Míra závažnosti pracovních úrazů

Pro výpočet využíváme následující vztahy:

$$\text{Míra četnosti} = \frac{\text{Pracovní úrazy}}{\text{Odpracované hodiny}} \times 1\,000\,000$$

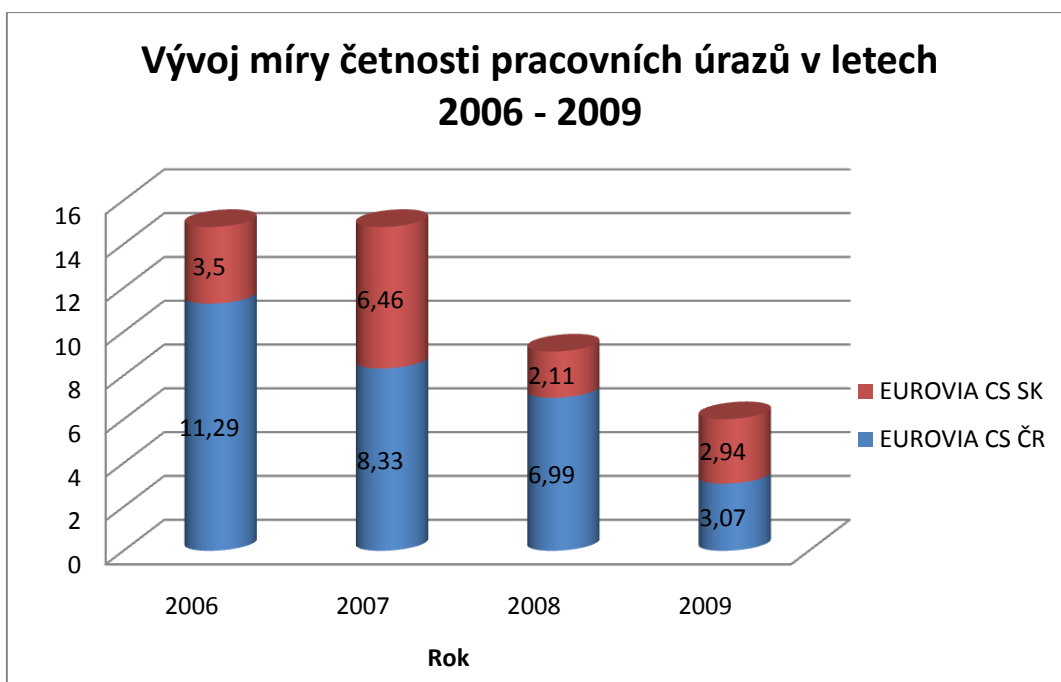
$$\text{Míra závažnosti} = \frac{\text{Počet dnů pracovní neschopnosti}}{\text{Odpracované hodiny}} \times 1\,000$$

**Tabulka 5 - Srovnání míry četnosti a závažnosti pracovních úrazů za Skupinu EUROVIA
za rok 2009**

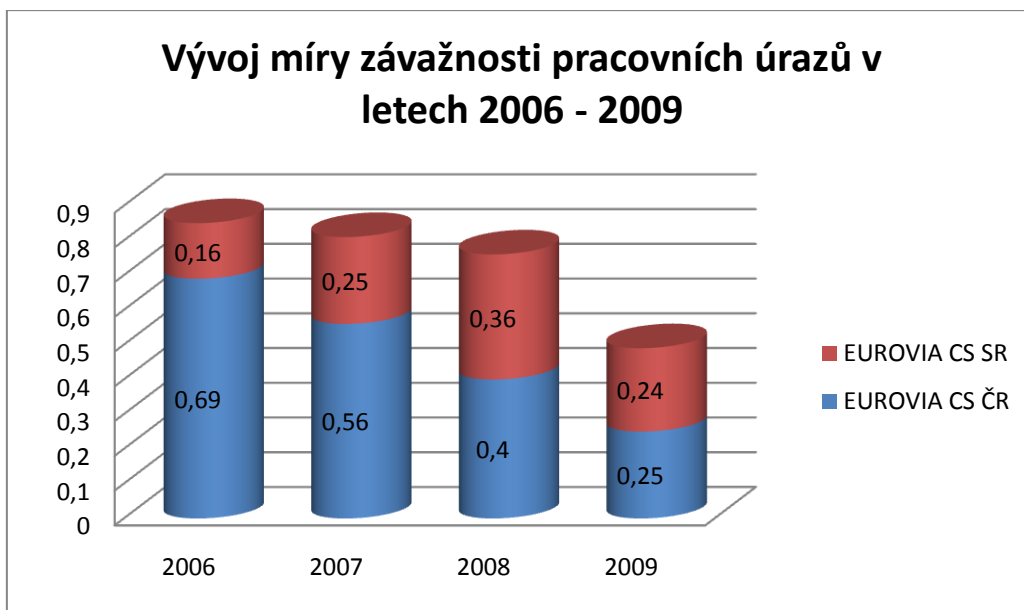
Společnost	Míra četnosti 1-12/2009	Míra závažnosti 1-12/2009
Skupina EUROVIA CS ČR + SR	3,02	0,25
Skupina EUROVIA CS ČR	3,07	0,25
Skupina EUROVIA CS SR	2,94	0,24
EUROVIA France	10,16	0,96
EUROVIA International	8,71	0,35
Groupe EUROVIA	9,45	0,67

Zdroj: Vlastní zpracování dle [16]

Z tab. č. 4 vyplývá, že společnosti ve Skupině EUROVIA Česká a Slovenská republika dosahují daleko nižší míry četnosti a závažnosti pracovních úrazů než ve společnostech EUROVIA ve Francii a vůbec v celé mezinárodní skupině EUROVIA.

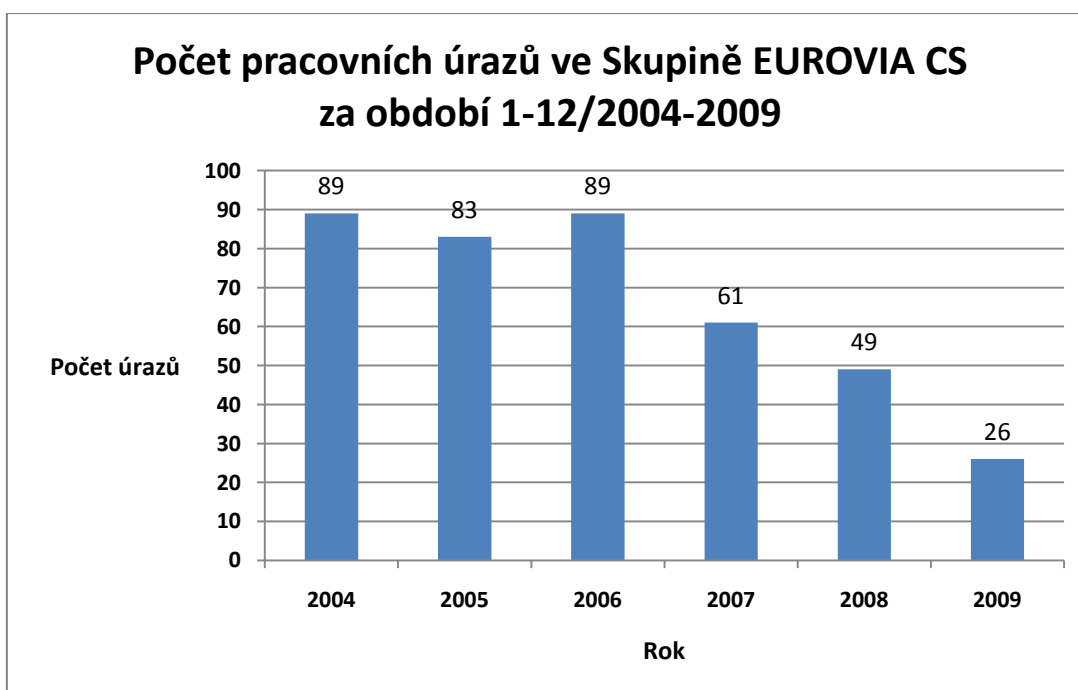


**Obrázek 7 – Graf: Vývoj míry četnosti pracovních úrazů
Zdroj: Vlastní zpracování dle [16]**



Obrázek 8 – Graf: Vývoj míry závažnosti pracovních úrazů
Zdroj: Vlastní zpracování dle [16]

Z obr. č. 9 a č. 10 vyplývá, že míra četnosti a závažnosti pracovních úrazů se od roku 2006 stále snižuje. Je to způsobeno tím, že se kladou čím dál tím větší požadavky na dodržování BOZP a v rámci prevence přecházení úrazů jakým jsou různá školení, se pracovním úrazům snaží předcházet.



Obrázek 9 - Graf: Pracovní úrazy ve Skupině EUROVIA CS
Zdroj: Vlastní zpracování

Na obr. č. 11 je vidět, že za posledních šest let se počet pracovních úrazů výrazně snížil. Stalo se tak v důsledku lepší organizace bezpečnosti práce a kladení vyššího důrazu na dodržování předpisů BOZP. Ve větší míře jsou pořádána různá školení, která mají za úkol osvětlit zaměstnancům, jak správně dodržovat bezpečnostní předpisy.

5.2 Plaketa svatého Blažeje – výkon práce bez úrazu

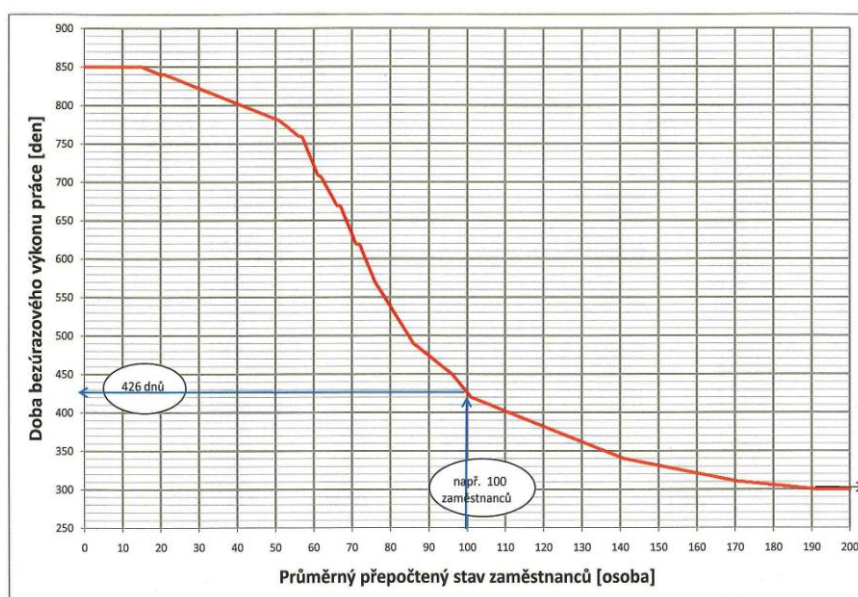
Účelem poskytnutí plakety spolu s odměnou je zvýšení výkonnosti práce zaměstnanců, vyplývající z efektivního využívání pracovní doby, a to trvalým plněním předpokladů stanovených právními předpisy v oblasti BOZP, tj. i plnění všech povinností daných právními předpisy vztahujícími se k vykonávané práci.

5.2.1 Základní podmínky pro udělení plakety

Základní podmínkou je výkon práce všech zaměstnanců příslušné organizační jednotky bez pracovního úrazu s pracovní neschopností nebo s následkem smrti po určenou dobu. Za podmínky dodržení bezúrazového výkonu práce získá právo na plaketu a s tím spojenou odměnu každý zaměstnanec, který splní podmínky uvedené ve vnitřní směrnici společnosti.

5.2.2 Udržení doby dodržení bezúrazového výkonu práce

Doba se určuje v závislosti na průměrném počtu zaměstnanců přepočteným na plně zaměstnané příslušné organizační jednotky za předchozí kalendářní rok, přičemž prvním dnem určené doby bezúrazového výkonu práce pro všechny organizační jednotky se stanoví na den začátku účinnosti dané vnitřní směrnice společnosti. Závislost se určuje na základě níže uvedeného grafu.



Obrázek 10 – Graf: Závislost minimální doby bezúrazového výkonu práce na průměrném přepočteném stavu zaměstnanců v roce 2009
Zdroj: [6]

Uvedená závislost na obrázku č. 7 se zjišťuje vždy po skončení každého kalendářního roku nově, přičemž se od vypočteného počtu dnů odečtou dny bezúrazového výkonu práce z přecházejícího období. Dojde-li u organizační jednotky k pracovnímu úrazu s pracovní neschopností nebo s následkem smrti, určuje se nově prvním dnem určeného období na den následující po dni, kdy byl zaměstnanec v souvislosti s pracovním úrazem uznán práce neschopným nebo zemřel následkem pracovního úrazu.

Tabulka 6 - Dny dodržení bezúrazového výkonu práce organizačních jednotek EUROVIA rok 2009

Organizační jednotka EUROVIA	Průměrný počet zaměstnanců, přepočtený na plně zaměstnané	Cílový počet dnů bez pracovního úrazu	Doba dodržení bezúrazového výkonu práce	
			Datum začátku běhu dodržení doby	Datum ukončení
závod Plzeň	87	486	1.4.2009	31.7.2010
závod Liberec	145	336	1.4.2009	3.3.2010
závod 3 Praha	236	300	1.4.2009	26.1.2010
závod 4 Praha	240	300	1.4.2009	26.1.2010
závod Ústí nad Labem	191	301	1.4.2009	27.1.2010
závod Karlovy Vary	185	303	1.4.2009	29.1.2010
závod Hradec Králové	222	300	1.4.2009	26.1.2010
závod České Budějovice	71	620	1.4.2009	12.12.2010
závod Řevnice	165	316	1.4.2009	11.2.2010
závod Zlín	160	321	1.4.2009	16.2.2010
závod Pardubice	152	329	1.4.2009	24.2.2010
závod Jihlava	81	530	1.4.2009	13.9.2010
závod Emulze Kolín	63	697	1.4.2009	27.2.2011
ředitelství společnosti	28	826	1.4.2009	6.7.2011

Zdroj:[9]

5.2.3 Plaketa Svatý Blažej a určení výše odměny

Za splnění veškerých podmínek má zaměstnanec právo na získání plakety Svatého Blažeje a na odměnu. Výše částky odměny se odvozuje z doby, kterou příslušný zaměstnanec splňoval podmínky délky pracovněprávního vztahu ke dni ukončení určené doby bezúrazového výkonu práce. Vyhodnocení splnění podmínek probíhá pravidelně ke dnům 31.1 a 31.7. Odměna, kterou zaměstnanci obdrží je chápána jako mimořádná odměna. [6]

5.3 SWOT analýza pro oblast BOZP

SWOT analýza identifikuje společnosti pro oblast BOZP silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">➤ Vysoká současná úroveň managementu BOZP.➤ Pravidelná školení BOZP.➤ Kvalifikovaní specialisté BOZP.➤ Časté kontroly dodržování BOZP.	<ul style="list-style-type: none">➤ Nedostatek vlastních bezpečnostních techniků.➤ Nedostupnost vzdálenějších staveb k častějším kontrolám bezpečnostních techniků.➤ Neúplné zpracování technologických postupů.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">➤ Omezení práce externích bezpečnostních techniků.➤ Zvýšení počtu kontrol.	<ul style="list-style-type: none">➤ Nedodržování BOZP u subdodavatelů.

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3.1 Silné stránky

Vysoká úroveň managementu BOZP

Společnost v rámci IMS přijala systém managementu BOZP. Tím je zabezpečeno zajištění bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí na všech pracovištích. Tento systém je velmi důkladně propracován a řídí se jím všechny společnosti Skupiny EUROVIA.

Pravidelná školení BOZP

Pořádáním pravidelných školení týkajících se BOZP, společnost seznamuje své zaměstnance s možnými riziky. Tím se snaží těmto rizikům předcházet a omezovat počet případných pracovních úrazů. První školení, které na téma BOZP proběhne, je úvodní školení, kde je nově přijímaný zaměstnanec s těmito pravidly seznámen. Poté jsou školení prováděny v intervalu 1 x za rok.

Kvalifikovaní specialisté BOZP

Společnost má k dispozici několik specialistů BOZP, kteří mají na starost zabezpečování a kontrolu dodržování BOZP. Jsou to velmi kvalifikovaní pracovníci, kteří museli splnit pro tuto činnost stanovená kritéria.

Časté kontroly BOZP

Prováděním častých kontrol, zejména na stavbách, společnost zjišťuje, zda jsou všechny prováděné činnosti v souladu s předpisy BOZP. Tím se snaží zejména, co nejvíce omezovat počet pracovních úrazů.

5.3.2 Slabé stránky

Nedostatek vlastních bezpečnostních techniků

Velmi výraznou slabou stránkou společnosti je nedostatek vlastních bezpečnostních techniků. Ve společnosti, kromě specialistů BOZP, pracuje i několik externistů zabývajících se oblastí BOZP. Zaměstnáváním těchto externistů se společnosti zvyšují náklady jistě více, než kdyby pro tuto oblast zaměstnávala své vlastní zaměstnance.

Nedostupnost vzdálenějších staveb k častějším kontrolám bezpečnostních techniků

Vzhledem k tomu, že společnost neprovádí stavby jen na území České republiky, ale i na Slovensku, je problémem horší dostupnost bezpečnostních techniků na tyto stavby. Z důvodu velké vzdálenosti a malého počtu bezpečnostních techniků, nejsou tyto stavby tak často kontrolovány jako stavby v Čechách.

Neúplné zpracování technologických postupů

Společnost má ve vnitřních dokumentech zpracovány technologické postupy, ale nemá je dále rozpracovány na konkrétní činnosti. Společnost si je tohoto nedostatku vědoma a vnitřní směrnice, upravující tyto činnosti, se již zpracovává.

5.3.3 Příležitosti

Omezení práce externích bezpečnostních techniků

Příležitostí pro společnost je, kdyby namísto externích bezpečnostních techniků zaměstnávala pro oblast BOZP své vlastní zaměstnance. Je přínosem mít na každé stavbě vlastní bezpečnostního technika, který by mohl na stavbu pravidelně dohlížet a tím okamžitě reagovat na případné porušení předpisů BOZP.

Zvýšení kontrol

V posledních letech se počet kontrol na stavbách, zejména těch rizikových, stále zvyšuje. Kdyby jich však bylo ještě více, bylo by možné omezit rizika a pracovní úrazy na minimum. Čím častěji se budou provádět kontroly, tím více se budou zaměstnanci snažit předpisy dodržovat.

5.3.4 Hrozby

Nedodržování BOZP u subdodavatelů

Velkou hrozbou pro společnost v oblasti BOZP je nedodržování předpisů BOZP u subdodavatelů. Většina menších podniků nemá tak důkladně zpracován management BOZP a dochází k porušování pravidel BOZP výrazně častěji než u velkých společností, kde je na tuto oblast kladen velký důraz. Porušení pravidel BOZP se pak netýká pouze subdodavatele, ale i té společnosti, která si ho na konkrétní práce pronajala. Společnost je pak jako zhotovitel sankcionována a při hrubém porušení těchto pravidel může být i pozastavena stavba. Jako důsledek pak může být například odstoupení od smlouvy ze strany investora a tím finanční ztráta pro společnost.

5.4 Vývoj oblasti BOZP ve společnosti a kontrolní činnost

Základním předpisem pro oblast BOZP byl vždy Zákoník práce č. 65/1965 Sb. Tehdejší společnost SSŽ měla 9 závodů a každý závod zaměstnával jednoho bezpečnostního technika. Pro bezpečnostní techniky nebyly tehdy stanoveny žádné kvalifikační požadavky, tím pádem měl každý technik k BOZP jiný přístup. Bezpečnostní technici prováděli pouze šetření pracovních úrazů, roční prověrky BOZP a běžnou dokumentační a kontrolní činnost. Roční činnost byla obsahem zprávy o zajištění BOZP na konkrétním závodě. Činnost bezpečnostních techniků nebyla soustavně korigována až do roku 1989 a poté ještě několik let po privatizaci. Z pohledu investorů se však postupně zvyšovaly nároky na BOZP, zejména stavbách a měnila se i legislativa. Vývoj ukázal, že organizace BOZP zajišťována u SSŽ neodpovídá novým požadavkům a je potřeba ji těmto požadavkům přizpůsobit. SSŽ postupně zavedla certifikované systémy kvality, životního prostředí a oblast BOZP. Toto období zavádění bylo především zaměřeno na splnění požadavků systémové normy OHSAS 18 001 a reagovat na změny v legislativě. Každý závod měl i nadále svého bezpečnostního technika a i když plnily požadavky, na ně kladené, stále existovaly různé přístupy k BOZP.

Pro zjednodušení řízení systémů přistoupilo vedení společnosti k zavedení IMS.

V souvislosti s restrukturalizací společnosti bylo založeno 5 oblastí a na každou byl jmenován manažer IMS a zároveň s obsazením této pozice byli pověřeni výkonem specialistů BOZP pro jednotlivé oblasti stávající bezpečnostní technici. Každý závod měl v té době vlastního bezpečnostního technika a jednoho externistu, zabývající se BOZP.

V roce 2007 jako pokračování restrukturalizace společnosti byla založena dceřiná společnost se 100% účastí SSŽ, EUROVIA Services, s. r.o. Na tuto společnost byly kromě jiného převedeny veškeré činnosti BOZP a řízením těchto činností byl pověřen technický ředitel, který byl zároveň

jmenován zástupcem pro hlavní vedení IMS. V této době došlo kompletně k reorganizaci činností na úseku BOZP. Byl vytvořen pracovní tým, jehož vedením byl pověřen odborný garant pro BOZP v rámci celé Skupiny SSŽ. Do pracovního týmu byli převedeni všichni externí spolupracovníci z jednotlivých závodů. Byly stanoveny kvalifikační podmínky pro výkon funkce specialisty BOZP a externího spolupracovníka BOZP. V rámci zvyšování kvalifikace byla stanovena povinnost získat oprávnění pro výkon činnosti koordinátora BOZP na staveništi.

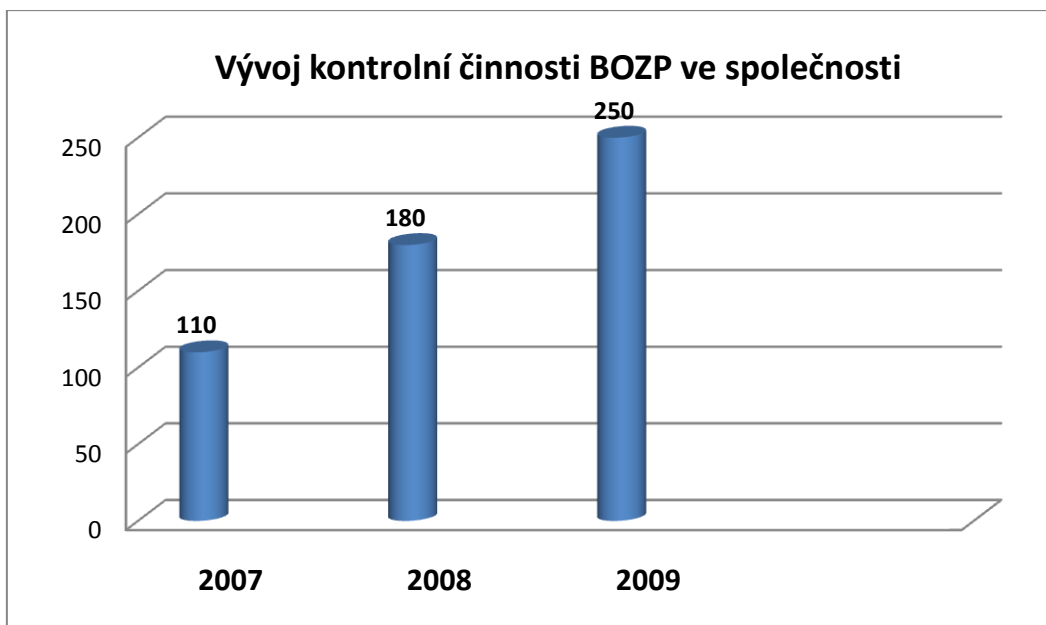
Na kalendářní rok se sestavuje plán činností specialistů BOZP. Zvýšená pozornost je věnována tzv. rizikovým stavbám. Za rizikové jsou považovány stavby, kde hrozí ve zvýšené míře ohrožení zdraví, zejména výkopové práce, práce ve výškách. V souladu s plánem kontrolní činnosti jsou prováděny kontroly se zaměřením na rizikové činnosti. Kontrol se účastní vždy specialista BOZP a externista příslušné oblasti. Kontroly mohou být buď namátkové, nebo předem ohlášené.

Plán kontrolní činnosti

- 1) kontrola dokumentace - záznamy o předání a převzetí staveništi a prokazatelnosti, že byli zaměstnanci seznámeni s předpisy BOZP,
- 2) s ohledem na rizikovost, kontrola rizik na konkrétní stavbu,
- 3) kontrola technologických postupů,
- 4) pochůzka po stavbě, kde je součástí i namátková kontrola na alkohol či jiné návykové látky,
- 5) provedení záznamu z průběhu kontroly včetně fotodokumentace,
- 6) nápravná opatření a termíny splnění případných nedostatků.

Záznam z kontroly podepisuje ten, kdo kontroloval a stavbyvedoucí příslušné stavby.

V případě zjištění velmi závažných nedostatků je specialista BOZP oprávněn pozastavit stavbu.



Obrázek 11 – Graf: Vývoj kontrolní činnosti BOZP ve společnosti
Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. č. 13 znázorňuje, že za poslední tři roky se počet kontrol výrazně zvyšuje. Důvodem je zejména snaha zlepšit úroveň BOZP na stavbách a povinnost mít na stavbě koordinátora BOZP, který na stavbu denně dohlíží. Tím je zabezpečována průběžná kontrola dodržování předpisů BOZP.

5.5 Zhodnocení oblasti BOZP a doporučení na zlepšení současného stavu

Od vzniku společnosti prošla oblast BOZP velkými změnami a neustále tím dochází v této oblasti k výraznému zlepšování dodržování pravidel týkajících se BOZP. Management BOZP je ve společnosti na vysoké úrovni tím, že vedení společnosti mu v současnosti přikládá stále větší důležitost. Prioritou pro společnost je i nadále se v této oblasti rozvíjet, protože požadavky kladené na BOZP se stále zvyšují. Druhou největší prioritou je snížit počet pracovních úrazů na minimum.

Hlavním důvodem nedodržení pravidel BOZP byl a stále zůstává lidský faktor. Zaměstnanci by proto mohli být ještě více stimulováni k tomu, aby se zamezilo co nejvíce přestupkům a nedodržování pravidel. Proto by se mělo provádět ještě více namátkových kontrol a tím zaměstnance donutit k dodržování pravidel. Největší trest pro zaměstnance a vedoucí zaměstnance představují finanční sankce, které jim hrozí v případě, že tato pravidla nebudou dodržovat. V případě opakované nekázně pak může společnost přistoupit k ukončení pracovního poměru.

Ještě více zlepšit současný stav lze zejména tím, že by společnost mohla přijmout více techniků a specialistů BOZP, kteří by byli přítomni každý pracovní den na konkrétních stavbách a tím by mohli kontrolovat všechny rizikové činnosti. Společnost neprovádí stavby pouze v České republice, ale také na Slovensku a z důvodu nedostačujícího počtu bezpečnostních techniků, nejsou tyto vzdálenější stavby tak pravidelně kontrolovány. Problémem by však bylo financování těchto zaměstnanců, protože do vedení společnosti zasahuje ve velké míře její francouzský vlastník. V současné době je trendem snižování počtu zaměstnanců, a tím i úspora mzdových nákladů. To je částečně způsobeno i finanční krizí. Nejzávažnějším důsledkem finanční krize pro společnost je, že se omezily státní a jiné dotace do rozvoje dopravní infrastruktury a společnost se dnes potýká s nedostatkem zakázek.

Naopak možnou hrozbou pro společnost by se mohla stát nekázeň subdodavatelů na stavbách. U některých společností není oblast BOZP na tak dobré úrovni a BOZP značně podceňují. Jejich porušování pravidel BOZP by mohlo mít dopad na společnost EUROVIA CS, jako hlavního zhotovitele, zejména po stránce finanční (různé pokuty, pozastavení stavby) a poškození dobrého jména společnosti s následnou ztrátou stavebních příležitostí.

6 Závěr

Oblast BOZP patří v současné době k stále důležitějším a více kontrolovaným činnostem v každém podniku. Dodržováním pravidel a vysokou úrovní BOZP je možné zabránit nenahraditelným ztrátám na lidských životech a zdraví způsobeným pracovními úrazy, nemocemi z povolání či jinými poškozeními zdraví z práce. V oblasti BOZP se také projevuje ekonomický efekt „správné“ politiky BOZP. Zejména v zachování maximální pracovní kapacity pracovní síly, ve vyšší produktivitě, efektivnosti a kvalitě práce. Dále také na vyšší prosperitě podniků a ve snížení nákladů nutně vynakládaných na odstranění negativních důsledků pracovních činností na zdraví, majetek a životní prostředí. Naopak zvyšující se cena pracovní síly a zvyšování nákladů a ztrát při pracovních úrazech a nemocích souvisejících s prací má značný dopad na ekonomiku nejen jednotlivce a podnikajícího subjektu, ale i státu.

Proto společnost klade velký důraz na snižování počtu pracovních úrazů, kterým se snaží předcházet v rámci programu „Prevence BOZP“. Dále vypracovala projekt nazvaný „Plaketa svatého Blažeje, který slouží jako stimulace pro zaměstnance všech závodů a dceřiných společností společnosti EUROVIA CS, a. s. pro výkon práce bez úrazu a jako bonus za toto dodržení je finanční odměna. V opačném případě za nedodržování předpisů BOZP dostanou zaměstnanci finanční trest, nejčastěji se projeví ve formě krácení odměn či prémie. V poslední době se společnosti daří snižovat počet pracovních úrazů, zejména tím, že jsou pořádána ve větší míře různá školení, týkající se BOZP a větším počtem kontrol ze strany bezpečnostních techniků a specialistů BOZP.

Na závěr této práce je zhodnoceno, jak se společnosti daří využívat systém managementu BOZP a čím vším společnost musela projít, než se dopracovala ke konečné podobě nynějšího systému. Dříve byla oblast BOZP hodně opomíjena a nebyly na ni kladeny až tak velké požadavky. To se však časem měnilo a dnes je tato oblast velmi sledována jak vedením samotné společnosti, tak státem. I když je ve společnosti management BOZP na velmi dobré úrovni, stále je co zlepšovat. Zejména pak ve zvyšování povědomí zaměstnanců v oblasti BOZP a personálním zajištěním více kvalifikovaných specialistů BOZP.

Přínosem této práce pro společnost je provedení SWOT analýzy, zaměřené na oblast BOZP, která dosud nebyla ve společnosti zpracována. Z této analýzy vyplývá, jaké má společnost silné a slabé stránky v oblasti BOZP. Dále byly v rámci analýzy identifikovány příležitosti, které by společnost měla využít pro zlepšení systému BOZP. Nakonec pak byly identifikovány hrozby, kterým by společnost měla věnovat zvýšenou pozornost.

BOZP není vnímáno jen jako protiúrazová prevence, ale zahrnuje i podmínky pro uspokojivou práci včetně přizpůsobení práce a pracovních podmínek potřebám pracovníků. Tím BOZP přispívá ke zvyšování kvality života, udržení pracovní schopnosti pracovníků, pohody při práci a sociální a právní ochraně zaměstnanců.

Literatura

Klasické dokumenty

- [1] TOMEČEK, Milan, JAROŠ, Jaromír a kol. *Školení bezpečnosti práce a požární ochrany*. Říjen 2009, Praha: Verlag Dashöfer, 2009. ISSN 1803-4276
- [2] VEBER, Jaromír. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce*. 1. vydání, Praha: Management Press, 2006. 358 s. ISBN 80-7261-146-1

Podnikové dokumenty

- [3] Politika IMS. In *Vnitřní dokument Skupiny EUROVIA*. Praha : [s.n.], 1.7.2009. s. 2.
- [4] TEICHMAN, Stanislav. Vnitřní dokument Skupiny EUROVIA : Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. In *VP - 009 Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha : [s.n.], 30.3.2009. s. 61.
- [5] *Výroční zpráva za rok 2008*. Praha : [s.n.], 20.3.2009. 60 s.15
- [6] ZACHOVÁ, Lenka. Vnitřní dokument Skupiny EUROVIA : Plaketa svatého Blažeje - výkon práce bez úrazu. In *MET - 011 - Plaketa svatého Blažeje : Výkon práce bez úrazu*. Praha : [s.n.], 27.3.2010. s. 7.

Elektronické dokumenty

- [7] Bezpečný podnik. In *Bezpečný podnik*. Praha : Státní úřad inspekce práce, 2009 [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW:
<http://www.suip.cz/default/drvisapi.dll?MIval=/www/rubrika.html&v_prb_id=9&v_id_name=doc1&v_wdt=3>.
- [8] *EUROVIA* [online]. 2009 [cit. 2010-03-03]. Profil společnosti. Dostupné z WWW:
<http://www.eurovia.cz/cs/profil_spolecnosti/historie>.
- [9] KLEINOVÁ, Lidmila a kolektiv odborníků, BOZP a zákon o inspekci práce. In *Příručka* . Praha : OIZ pro BOZP, červenec 2006 [cit. 2010-04-19]. Dostupné z WWW:
<http://www.businessinfo.cz/files/2005/060830_inmp_bozp.pdf>.
- [10] Koordinátor BOZP na staveništi : Činnosti koordinátora BOZP. In *Koordinátor BOZP na staveništi*. Praha : DEKTRADE, 2008 [cit. 2010-02-15]. Dostupné z WWW:
<http://dektrade.cz/docs/technicke/tl_deksafe_koordinator_bozp.pdf>.

- [11] *Koordinátor BOZP : Proč koordinátor BOZP* [online]. 2007 [cit. 2010-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.koordinatorbozp.net/proc_koordinator_bozp.php>.
- [12] MAREČEK, David. *BOZP info : Encyklopedie BOZP* [online]. 2009 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>.
- [13] *Mirro s. r. o. : Koordinátor BOZP* [online]. 2007, 2010 [cit. 2010-02-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mirro.cz/sluzby/koordinator-bozp/>>.
- [14] PASTUSZEK, Martin. Právní předpisy BOZP a jejich vazba na požadavky bezpečnostního managementu dle OHSAS 18 001. *BOZPinfo* [online]. 22.3.2010, 3, [cit. 2010-04-01]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/tema_tydne/ohsas18001_10.systemm.html>.
- [15] PEČENÁ, Marie Bezpečnost práce ve stavebnictví. In *Bezpečnost práce ve stavebnictví*. 2.vydání. Praha : VÚBP, 2008 [cit. 2010-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/publications/files/Stavebnictvi.pdf>>. ISBN 978-80-86973-90-6.
- [16] SÝKORA, Michal. *Prezentace technického ředitele na školení manažerů*. Intranet EUROVIA, 2010-04-13. [cit. 2010-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://ssz.intranet.eurovia.com/>>.
- [17] VALA, Jiří. *TLAKinfo* [online]. 3.2.2010 [cit. 2010-03-10]. Program "Bezpečný podnik" v roce 2009. Dostupné z WWW: <<http://www.tlakinfor.cz/t.py?t=2&i=1718>>
- [18] *Www.dostal-bozp.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-02-10]. Dostal BOZP - služby v oblasti BOZP. Dostupné z WWW: <<http://www.dostal-bozp.cz/Default.aspx>>.

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1 - ZÁKLADNÍ PRVKY SYSTÉMU ŘÍZENÍ BOZP UPLATŇOVANÉ PROGRAMEM „BEZPEČNÝ PODNIK“	- 17 -
OBRÁZEK 2 - PRÁVA A POVINNOSTI ZAMĚSTNANCE V OBLASTI BOZP	- 33 -
OBRÁZEK 3 - OZNAČENÍ OBVODU STAVENIŠTĚ	- 38 -
OBRÁZEK 4 - ZÁSADY, NA KTERÝCH JE VYBUDOVÁN IMS.....	- 40 -
OBRÁZEK 5 - POSTUP ŠETŘENÍ PRACOVNÍHO ÚRAZU	- 42 -
OBRÁZEK 6 – GRAF: DRUHY PRACOVNÍCH ÚRAZŮ V ROCE 2009	- 44 -
OBRÁZEK 7 – GRAF: VÝVOJ MÍRY ČETNOSTI PRACOVNÍCH ÚRAZŮ	- 45 -
OBRÁZEK 8 – GRAF: VÝVOJ MÍRY ZÁVAŽNOSTI PRACOVNÍCH ÚRAZŮ.....	- 46 -
OBRÁZEK 9 - GRAF: PRACOVNÍ ÚRAZY VE SKUPINĚ EUROVIA CS.....	- 46 -
OBRÁZEK 10 – GRAF: ZÁVISLOST MINIMÁLNÍ DOBY BEZÚRAZOVÉHO VÝKONU PRÁCE NA PRŮMĚRNÉM PŘEPOČTENÉM STAVU ZAMĚSTNANCŮ V ROCE 2009.....	- 47 -
OBRÁZEK 11 – GRAF: VÝVOJ KONTROLNÍ ČINNOSTI BOZP VE SPOLEČNOSTI.....	- 53 -

Seznam tabulek

TABULKA 1 - SROVNÁNÍ SMĚRNIC ČESKÉ REPUBLIKY A EVROPSKÉ UNIE V OBLASTI BOZP	- 15 -
TABULKA 2 - PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH DAT Z HISTORIE SPOLEČNOSTI.....	- 30 -
TABULKA 3 - UKÁZKA PŘEHLEDU TYPŮ OBUVI	- 37 -
TABULKA 4 - PROGRAM „PREVENCE BOZP“	- 39 -
TABULKA 5 - SROVNÁNÍ MÍRY ČETNOSTI A ZÁVAŽNOSTI PRACOVNÍCH ÚRAZŮ ZA SKUPINU EUROVIA ZA ROK 2009.....	- 45 -
TABULKA 6 - DNY DODRŽENÍ BEZÚRAZOVÉHO VÝKONU PRÁCE ORGANIZAČNÍCH JEDNOTEK EUROVIA ROK 2009	- 48 -

Seznam zkratk

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
OOPP	Osobní a ochranné pracovní pomůcky
SSŽ	Stavby silnic a železnic, a. s.
IMS	Integrated Management System (Integrovaný systém managementu)
ČSN	Česká technická norma
EU	Evropská unie

Slovníček pojmů

Právní předpisy

Obecně závazné právní předpisy vydané ve Sbírce zákonů ČR, které upravují problematiku BOZP.

Nebezpečí (zdroj rizika)

Zdroj, situace nebo činnost s potenciálem způsobit úraz, poškození zdraví nebo smrt.

Nebezpečnost

Vlastnost fyzikálního, chemického, biologického anebo psychického faktoru působit nepříznivě na zdraví člověka. Je to vlastnost, kterou nelze faktoru odejmout a která se projeví pouze tehdy, kdy je jí jedinec vystaven. Nebezpečnost je kombinace pravděpodobnosti a rozsahu možného zranění nebo poškození zdraví v rizikové situaci.

Riziko

Kombinace pravděpodobnosti vzniku úrazu nebo poškození zdraví a závažnosti následků.

Posuzování rizik

Proces odhadu závažnosti rizik a rozhodování o přijatelnosti rizika.

Řízení rizik

Realizace rozhodnutí, jeho posouzení a občasné opakované hodnocení s použitím výsledků posuzování rizika jako vstupních údajů.

Eliminace rizik

Snižování rizik.

Prevence rizik

Realizace opatření vyplývajících z právních a ostatních předpisů zaměstnavatele, která mají za cíl přecházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.

Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik

Osoba, prostřednictvím které zaměstnavatel zabezpečuje své povinnosti v prevenci rizik.

Incident

Událost, při které buď došlo k úrazu, poškození zdraví nebo smrti (obecně označována jako nehoda) nebo při které mohlo k nehodě dojít.

Mimořádná událost

Nenadálý, částečně nebo zcela neovládaný, časově a prostorově ohraničený děj, který vznikl v souvislosti s provozem technických zařízení, působením živelných pohrom, havárií, neopatrným zacházením s nebezpečnými látkami, epidemiemi nebo jiným nebezpečím, které ohrožuje životy nebo zdraví lidí, majetkové hodnoty nebo životní prostředí.

Investor

Fyzická nebo právnická osoba financující výstavbu.

Zhotovitel

Provádí výstavbu na pokyn investora.

Skupina EUROVIA

Skupina všech závodů společnosti EUROVIA CS, a. s., včetně generálního ředitelství a jejich dceřiných společností.

Ředitel oblasti

Top manažer, pod kterého spadají jednotlivé závody, které jsou rozděleny podle místní působnosti do oblastí.

Seznam příloh

PŘÍLOHA A – Žádost o zařazení do programu „Bezpečný podnik“

PŘÍLOHA B – Záznam o úrazu

PŘÍLOHA C – Organizační schéma Skupiny EUROVIA CS

PŘÍLOHA D – Certifikát ČSN OHSAS 18001:2008

Příloha A - Žádost o zařazení do programu „Bezpečný podnik“

Státní úřad inspekce práce, Horní náměstí 103/2, 746 01 Opava

ŽÁDOST

Žadatel:

(obchodní firma, název, jméno)

Sídlo, adresa:

IČO:

Kontaktní pracovník:

Telefon / Fax:

Hlavní předmět činnosti:

Počet zaměstnanců cca:

Žádá pro organizační složku: ¹⁾

Sídlo, adresa:

Hlavní předmět činnosti:

Počet zaměstnanců cca:

Na základě přiložených materiálů žádám o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP v našem právním subjektu s požadavky programu „Bezpečný podnik“. Současně vyjadřuji souhlas s uveřejněním názvu naší firmy ve sdělovacích prostředcích včetně Internetu, v souvislosti se získáním osvědčení „Bezpečný podnik“ i při zrušení jeho platnosti.

V dne:

..... (vlastní podpis)

Vypsat jméno a příjmení žadatele ²⁾

Razítko

Přílohy:

Výpis z obchodního rejstříku

Zplnomocnění osoby k podpisu žádosti (bylo-li vydáno)

Vyplněný seznam kontrolních otázek

Zpráva o zavedení systému řízení BOZP v právním subjektu (zpráva z auditu)

Stanoviska KHS, HZS, příp. OBÚ, platný certifikát EMS

Sdělení o zahájení správního řízení s právním subjektem (pokud bylo zahájeno)

1) Právní subjekt uvede údaje týkající se organizační složky

2) Zástupce statutárního orgánu (podle zápisu v obchodním rejstříku)

Příloha B – Záznam o úrazu

ZÁZNAM O ÚRAZU

Evidenční číslo záznamu:

A. Údaje o zaměstnavateli, u kterého k úrazu došlo:

1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa):	2. Předmět podnikání (OKEČ):
	3. Místo, kde k úrazu došlo:
	4. Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm postiženého? ANO NE
5. Činnost, při které k úrazu došlo:	

B. Údaje o zaměstnavateli, u kterého je postižený v pracovněprávním vztahu (liší-li se od údajů nahoře):

1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa):	2. Předmět podnikání (OKEČ):
--	------------------------------

C. Údaje o postiženém:

Jméno a příjmení:	Pohlaví: <input type="checkbox"/> muž <input type="checkbox"/> žena	
Datum narození:	Státní příslušnost:	
Adresa trvalého pobytu:	Adresa pro doručování:	
Druh práce:		
Délka trvání pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele:	roků:	měsíců:
Postižený je: <input type="checkbox"/> zaměstnanec v pracovním poměru <input type="checkbox"/> zaměstnanec zaměstnaný na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr		
Měl postižený kvalifikaci pro výkon práce, při které došlo k úrazu? ANO NE		

D. Údaje o úrazu:

1. Datum a hodina úrazu:	2. Začátek směny:	3. Počet zraněných osob celkem:
4. Druh zranění a zraněná část těla:		
5. Druh úrazu: <input type="checkbox"/> smrtelný <input type="checkbox"/> ostatní		
Co bylo zdrojem úrazu ? <i>(je možné označit více zdrojů)</i> <input type="checkbox"/> dopravní prostředek <input type="checkbox"/> průmyslové škodliviny, chemické látky, biolog. činitele <input type="checkbox"/> kontakt se strojním zařízením nebo jeho částí <input type="checkbox"/> horké látky a předměty, oheň a výbušniny <input type="checkbox"/> materiál, břemena, předměty (pád, přiražení, stroje hnací, pomocné, obráběcí, pracovní odlétnutí, náraz, zavalení) <input type="checkbox"/> pád na rovině, z výšky, do hloubky, propadnutí <input type="checkbox"/> lidé, zvířata nebo přírodní živly <input type="checkbox"/> nástroj, přístroj, nářadí <input type="checkbox"/> jiný blíže nespecifikovaný zdroj		
Proč k úrazu došlo (příčiny) ? <i>(je možné označit více příčin):</i> <input type="checkbox"/> pro poruchu nebo vadný stav některého ze zdrojů úrazu <input type="checkbox"/> pro nedostatečné osobní zajištění zaměstnance včetně osobních ochranných pracovních prostředků <input type="checkbox"/> pro špatně nebo nedostatečně odhadnuté riziko <input type="checkbox"/> pro porušení pracovní kázně postiženým <input type="checkbox"/> pro nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského činitele <input type="checkbox"/> pro závady na pracovišti <input type="checkbox"/> pro jiný blíže nespecifikovatelný zdroj		
Vyčerpávající popis příčin a okolností, za nichž došlo k úrazu: <i>(V případě potřeby připojte další list)</i>		

Uvedte jaké předpisy byly v souvislosti s úrazem porušeny a kým:
(V případě potřeby připojte další list)

Návrh na opatření:

Kontrola opatření:

Datum a podpis postiženého: *(podle možnosti)*

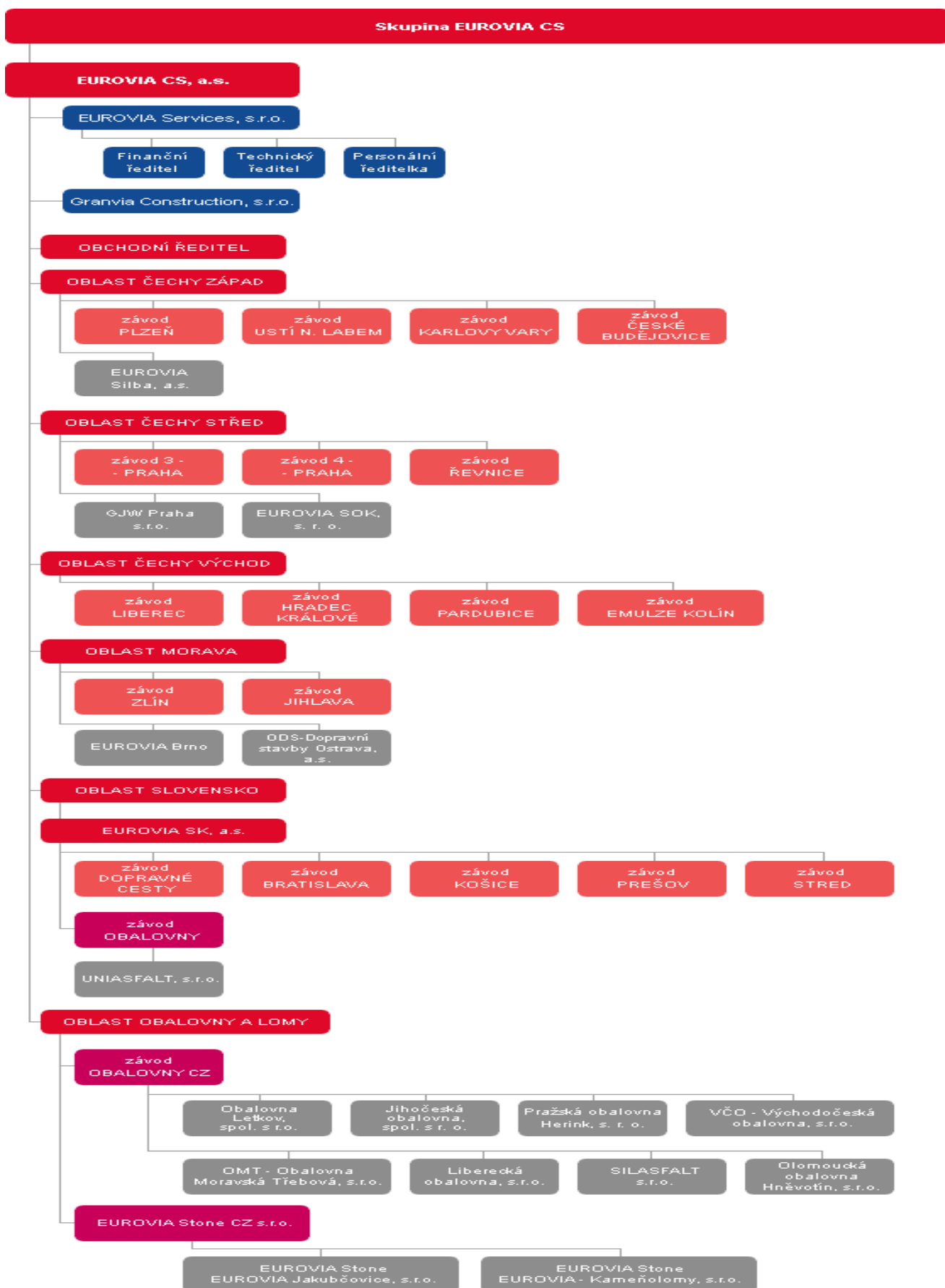
**Datum, jména, příjmení a podpisy svědků úrazu,
popřípadě zástupce odborového orgánu nebo
zástupce zaměstnanců pro bezpečnost a
ochranu zdraví při práci:**

.....

.....

Datum, jméno, příjmení, funkce a podpis zaměstnavatele:
.....

Příloha C – Organizační schéma Skupiny EUROVIA CS



Příloha D - Certifikát ČSN OHSAS 18001:2008



Výzkumný ústav pozemních staveb - Certifikační společnost, s.r.o.
Autorizovaná osoba 227 Notifikovaná osoba 1516 Certifikační orgán pro výroby, kvalifikaci a EPD Zkušební laboratoř
Certifikační orgán pro systémy managementu č.3009 akreditovaný ČIA

CERTIFIKÁT

EUROVIA CS, a.s.

**Organizace zavedla a udržuje systém managementu bezpečnosti
a ochrany zdraví při práci splňující požadavky
ČSN OHSAS 18001:2008**

Sídlo držitele: Praha 1, Národní 10, PSČ 113 19; IČ: 45274924

Číslo certifikátu: 3009/018-10/BOZP

Působnost certifikátu: Výstavba, rekonstrukce a opravy dopravních staveb a souvisejících objektů a zařízení pro dopravu nekelejovou, kolejovou, leteckou a speciální, inženýrských, pozemních, ekologických, sportovních a průmyslových staveb, vodních děl a staveb vodního hospodářství a krajinného inženýrství, mostů a inženýrských konstrukcí; provádění demolice, bouracích a zemních prací, příprava území; výstavba a rekultivace skládek odpadu; výkon inženýrsko – dodavatelské činnosti; výroba a pokládka asfaltových směsí; hornická činnost, těžba a úprava kameniva; výroba a montáž betonových prefabrikátů; výroba a aplikace asfaltových emulzí a modifikovaných asfaltů; recyklace stavebních materiálů; zimní a letní údržba pozemních komunikací; silniční doprava; vývoj, projektování a posuzování stavebních a technologických konstrukcí.

Vymezení lokality: Sídlo, provozovny a pracoviště společnosti.

Platnost certifikátu stanovena do 24.11.2011 a je vázána na plnění podmínek stanovených v Závěrečném protokolu certifikace č. P-3009/617-08/BOZP ze dne 24.11.2008 a jeho Dodatku č.1 ze dne 4.1.2010.
Tento certifikát nahrazuje certifikát č. 3009/122-09/BOZP ze dne 1.4.2009.

V Praze dne: 4.1.2010



08478 – výšak 4.3



Ing. Lada Pluhařová
vedoucí certifikačního orgánu pro BOZP

Pražská 16, 102 21 Praha 10 – Hostivař IČ: 25052063

